

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Fakulta biomedicínského inženýrství
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

**Možnosti využití aktivní zálohy ozbrojených sil ČR pro Centrum
biologické ochrany Těchonín**

**The possibility of using active reserves unit of the Czech Republic
Armed forces for the Center of biological protection Těchonín**

Diplomová práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Civilní nouzové plánování

Vedoucí práce: MUDr. Josef ŠTOREK Ph.D.

Bc. Radek KASL, DiS.

Kladno, květen 2018

Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2016/2017

Z a d á n í d i p l o m o v é p r á c e

Student: **Bc. Radek Kasl**
Studijní obor: Civilní nouzové plánování
Téma: **Možnosti využití aktivní zálohy ozbrojených sil ČR pro Centrum biologické ochrany Těchonín**
Téma anglicky: Application possibilities of Aktive Reserves of Armed Forces of the Czech Republic for biological protection centre Těchonín

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Diplomová práce se bude zabývat možnostmi využití aktivní zálohy ozbrojených sil v Centru biologické ochrany Těchonín. Práce bude analyzovat požadavky pro zařazení a výcvik těchto jednotek na základě platné legislativy a koncepčních norem.

Předmětem práce bude ucelená analýza a komparace poznatků získaných prostřednictvím kvalitativních forem výzkumu

- hloubkovými rozhovory s odborníky, pozorováním průběhu cvičení a obsahovou analýzou vybraných dokumentů zaměřující se na aktivní zálohy a Centrum biologické ochrany v Těchoníně. Bude zkoumat roli, úkoly a postavení aktivní zálohy při aktivaci specializované infekční nemocnice a její další případné využití. Na závěr bude provedena SWOT analýza výhod a rizik a budou stanovena doporučení pro využití těchto specialistů v řadách aktivní zálohy OS ČR.

Seznam odborné literatury:

- [1] KAVAN, Štěpán a kol. , Bezpečná společnost - aktuální otázky krizového managementu, České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2015, 129 s., ISBN 978-80-87472-85-9
[2] ŠTĚTINA, Jiří, Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách, ed. 1., Praha: Grada Publishing, 2014, ISBN 978-80-247-4578-7
[3] PERNICA, Bohuslav, Profesionalizace ozbrojených sil: trendy, teorie a zkušenosti, ed. 1., Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2007, ISBN 978-80-7278-381-6

Vedoucí: MUDr. Josef Štorek, Ph.D.

Zadání platné do: 20.08.2018

.....
vedoucí katedry / pracoviště

.....
děkan

V Kladně dne 08.11.2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem **Možnosti využití aktivní zálohy ozbrojených sil ČR pro Centrum biologické ochrany Těchonín** vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Praze dne 10. 5. 2018

.....
podpis

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkovat vedoucímu diplomové práce MUDr. Josefu Štorkovi, Ph.D. za metodické vedení práce, podporu a cenné rady. Poděkování také patří i řediteli Odboru biologické ochrany Agentury vojenského zdravotnictví AČR pplk. RNDr. Michalu Kročovi, Ph.D., který mi byl odborným konzultantem.

Abstrakt

Předmětem práce je ucelená analýza a komparace získaných poznatků zaměřujících se na aktivní zálohu ozbrojených sil České republiky a Centrum biologické ochrany v Těchoníně. Na úvod teoretické části práce je provedena rešerše dostupných literárních pramenů. Je popsán současný stav ozbrojených sil ČR, a to především v oblasti aktivní zálohy. Dále pak práce přibližuje historický vývoj aktivní zálohy, vybrané jednotky, ať už při krajských vojenských ředitelství či v podřízenosti vybraných útvarů. Také jsou charakterizovány požadavky pro zařazení žadatele ke zvolené jednotce. Diplomová práce se mimo jiné zabývá i legislativním rámcem a studiem koncepčních norem.

Další část práce seznamuje čtenáře s problematikou biologické ochrany na území České republiky. Věnuje se vysoce nebezpečným nákazám a především připraveností na ně. Práce přibližuje význam Centra biologické ochrany v Těchoníně, včetně jeho historie, funkcí a hlavních součástí. Detailně analyzuje jednotku AZ Odboru biologické ochrany Těchonín a průběh jejího vojenského cvičení. Dále také charakterizuje složení jednotky a další specifikace, které představuje stav, pokud bude nutné tyto vojáky v aktivní záloze nasadit.

V praktické části je provedena analýza možností využití zmíněné jednotky pro Centrum biologické ochrany v Těchoníně. Prostřednictvím komparace dat získaných vybranými metodami (pozorování, hloubkové rozhovory a obsahová analýza dokumentů) je zpracována SWOT analýza současného stavu a následně navržena doporučení pro rozvoj jednotky. Vznikla tak ucelená analýza současného stavu aktivní zálohy podílející se na zajištění provozu zařízení Armády ČR.

Zjištěné výsledky ukazují, že nově vzniklá jednotka má potenciál pro svůj rozvoj v rámci biologické ochrany a její působení je důležité pro udržení funkce a schopnosti Odboru biologické ochrany v Těchoníně. Jednotka již dnes je velmi atraktivní, a co se její odbornosti týká, pak v našich podmínkách jedinečná.

Klíčová slova: ozbrojené síly České republiky; aktivní záloha; biologická ochrana; vysoce nebezpečné nákazy; Těchonín.

Abstract

The subject of this thesis is a comprehensive analysis and comparison of acquired knowledge, which is focused on the Active Back-ups of Armed Forces of the Czech Republic and The Centre of Biological Protection in Těchonín. The introduction of the theoretical part is a literature review of available sources. In this part of the thesis we describe the current status of the Armed Forces of the Czech Republic, mainly focused on the Active Back-ups. Furthermore, the thesis introduces the historical progress of the Active Back-ups, specifies selected units with regional military headquarters or subordinated to a specific departments. The thesis, further, characterises the requirements which need to be met if an applicant wants to be placed in one of the selected units. The thesis, moreover, discusses a legislative framework and studies conceptual standards.

Another part of this thesis introduces the problematics of biological protection on the territory of the Czech Republic. Specifically, is concentrated on highly hazardous contagions and on the level of emergency preparedness. This thesis stresses the importance and value of the Centre of Biological Protection in Těchonín, including its history, functions and its main elements. It reveals and analyses the Active Back-ups unit, specifically the Division of Biological Protection in Těchonín and the process of training. It characterises the unit's composition and further conditions, which would apply in the case of an incident, which would demand activation of these backups.

In the practical part an analysis of utilization is developed for the previously mentioned division for The Centre of Biological Protection in Těchonín. Data was collected by selected methods such as, observation, interviews and document analysis. Through comparison of the data gained we have elaborated SWOT analysis of the current state, which then allowed for recommendations

and improvements for unit developments to be suggested. As a result we may introduce a comprehensive analysis of the current situation of the Active Back-ups, which participates in servicing and running this military-owned facility.

The collected results prove that the newly established unit has considerable potential in terms of biological protection and its function is essential for the preservation and function of the Division of Biological Protection in Těchonín. Nowadays the Division is very attractive and due to its focus and subject it is utterly unique in our environment.

Keywords: Armed Forces of the Czech Republic; active reserve; biological protection; highly hazardous contagions; Těchonín.

Obsah

1	Úvod.....	12
2	Současný stav	13
2.1	Ozbrojené síly ČR.....	13
2.1.1	Struktura ozbrojených sil	14
2.2	Aktivní zálohy v ČR.....	14
2.2.1	Historický vývoj	15
2.2.2	Analýza legislativy a koncepčních norem.....	16
2.2.3	Požadavky pro zařazení do AZ.....	24
2.2.4	Jednotky AZ na území ČR	26
2.3	Biologická ochrana v ČR.....	30
2.3.1	Vysoce nebezpečné nemoci.....	30
2.3.2	Připravenost na VNN	34
2.3.3	Centrum biologické ochrany	38
2.3.4	Jednotka AZ Odboru biologické ochrany Těchonín	44
3	Cíl práce.....	47
4	Metodika	48
4.1	SWOT analýza.....	49
4.2	Nástroje pro sběr dat.....	50
4.3	Faktory omezující výzkum.....	52
5	Výsledky.....	53
5.1	Pozorování.....	53
5.2	Rozhovory.....	55
5.2.1	Přínos	55
5.2.2	Slabé stránky	57
5.2.3	Příležitosti.....	58
5.2.4	Hrozby	60

5.3	Obsahová analýza.....	61
5.4	SWOT analýza.....	66
5.5	Doporučený návrh opatření.....	70
6	Diskuze.....	72
7	Závěr.....	80
8	Seznam použitých zkratk.....	81
9	Seznam použité literatury.....	83
10	Seznam použitých obrázků.....	94
11	Seznamu použitých tabulek.....	95
12	Seznam Příloh.....	96

1 ÚVOD

V poslední době se zvýšil zájem o armádu a především o její propojení s civilním životem. Takovouto možnost přináší konkrétně institut Aktivní zálohy, který v dnešním provedení přitahuje stále více zájem uvědomělých občanů ČR.

V dnešním uspěchaném moderním světě většina z nás často zapomíná na povinnosti vůči ostatním lidem, vůči státu. Denně nás zaplavují média zprávami o zvyšujícím se násilí, kriminalitě a narušení bezpečnosti, a to nejen ze světa, ale i z domova. Výtržnictví, organizované skupiny narušující práva občanů, terorismus či migrační vlny v poslední době v nás stále více podněcují strach, že bezpečno již není nikde. Lidé se snaží svůj strach potlačit a žít v přesvědčení, že přeci existuje někdo, kdo se o nás postará, zajistí bezpečí, případně nás bude bránit a postará se o naše potřeby. Místo čekání na „Godota“, by společnost neměla ztrácet povědomí o dění kolem ní, povinnostech spojené s bezpečností státu a dnes opomíjenou brannou výchovou.

S migrací obyvatelstva a i s možnostmi cestování do exotických zemí vzniká i další potencionální riziko, a to zavlečení vysoce nebezpečné nemoci do naší země, což představuje další ohrožení pro společnost. Cílem tohoto textu je především přiblížit fenomén Aktivní záloha ozbrojených sil České republiky jako prvek Armády ČR, jež je tvořen převážně civilním obyvatelstvem. Další ústřední téma řešené v této diplomové práci zaujímá Odbor biologické ochrany v Těchoníně a jeho propojenost právě se zmíněnou Aktivní zálohou OS ČR.

Sám jsem příslušníkem Jednotky AZ Odboru biologické ochrany Těchonín a rád bych touto prací vytvořil ucelenou analýzu o výše zmíněné, nově vytvořené jednotce v tomto jedinečném specializovaném centru ve střední a východní Evropě, které ještě donedávna bylo veřejnosti nedostupné a řazeno spíše do kategorie „utajené“.

2 SOUČASNÝ STAV

2.1 Ozbrojené síly ČR

Je dnešní armáda připravena čelit ozbrojeným konfliktům? Od doby konce bipolárního světa, kdy tehdejší Československá lidová armáda připomínala kolos ozbrojených sil, se armáda velmi transformovala. Od roku 1990 můžeme vnímat i proces redislokace, kdy byly jednotky rozmístěny takřka rovnoměrně po celém našem území. S rokem 1991 na našem území zavládl alespoň minimální pocit bezpečí a neutrality a následně se vstupem do Severoatlantické aliance se začaly početní stavy armády tenčit. Trendem bylo spíše vytvoření menší, ale modernizované armády. K zeštíhlení tehdejší armády také přispěla velká ekonomická zátěž, kdy bylo vydáváno přes 6% HDP ze státního rozpočtu na armádu, tudíž pro konvenční odzbrojování na území Evropy byl toto další argument. Dále pak provedené personální prověrky zredukovaly některá místa a armádu opustila další část personálu. [1]

K oslabujícím prvkům armády, zodpovědným za nedoplňování branců, přispělo také zkrácení vojenské základní služby na pouhých 18 měsíců. Pokud se však branci nebo jejich přesvědčení či víra neztotožňovala s účastí v ozbrojených silách spojenou i s manipulací se zbraní, měli možnost využití institutu civilní služby. K branám kasáren pak už nedorazili vůbec. Další profesionalizací armád v Evropě představovalo zrušení povinné vojenské služby, které přineslo i zánik náhradní služby civilní. [2]

Česká republika k 1. lednu 2005 definitivně ukončila mírový výkon branné povinnosti. Nabytím zákona č. 585/2004 Sb. (branný zákon) tak po 130 letech skončila povinnost pro obyvatele naší republiky, která platila od 70. let 19. století. Zánik branné povinnosti, resp. povinné základní vojenské služby, je ještě dnes žhavým tématem pro diskuze o bezpečnosti v českém prostředí. [3]

I po vstupu do NATO mohl občan získat pocit, že díky dosavadní vzdělanosti populace, nebo propagovaným myšlenkám míru docílíme stavu, kdy nebude zapotřebí ozbrojených sil a sborů. Opak je však skutečností a nutnost přítomnosti armády je a bude v dnešní společnosti nezbytná pro udržení jistoty demokracie státu, svobody a diplomacie. Období míru a bezpečnosti však nenastalo a dle zlých jazyků, směřuje armáda spíše k úpadku. K tomu přispívá i absence smysluplných vzorů a zvýšený zájem mladých lidí spíše o materiální hodnoty, hodnotný majetek a peníze. Chybí smysl pro tradici, vlastenectví a vize založené na životních hodnotách. [4]

2.1.1 Struktura ozbrojených sil

K dnešnímu dni zákon 219/1999Sb. o ozbrojených silách České republiky hovoří o členění sil takto: *„ozbrojené síly se člení na armádu, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž.“* [5]

Ať už armáda prošla restrukturalizací a stále jí prochází, dnes armádu tvoří útvary a zařízení pozemních a vzdušných sil, dále síly speciální a zpravodajské. Další strukturu tvoří také útvary, které jsou v přímé podřízenosti náčelníka Generálního štábu AČR či útvary v podřízenosti Generálního štábu AČR. [6]

V Koncepti výstavby Armády České republiky 2025, kterou vláda schválila v roce 2015, počítá i s jednotkami aktivní zálohy jako součástí mírové struktury armády.

2.2 Aktivní zálohy v ČR

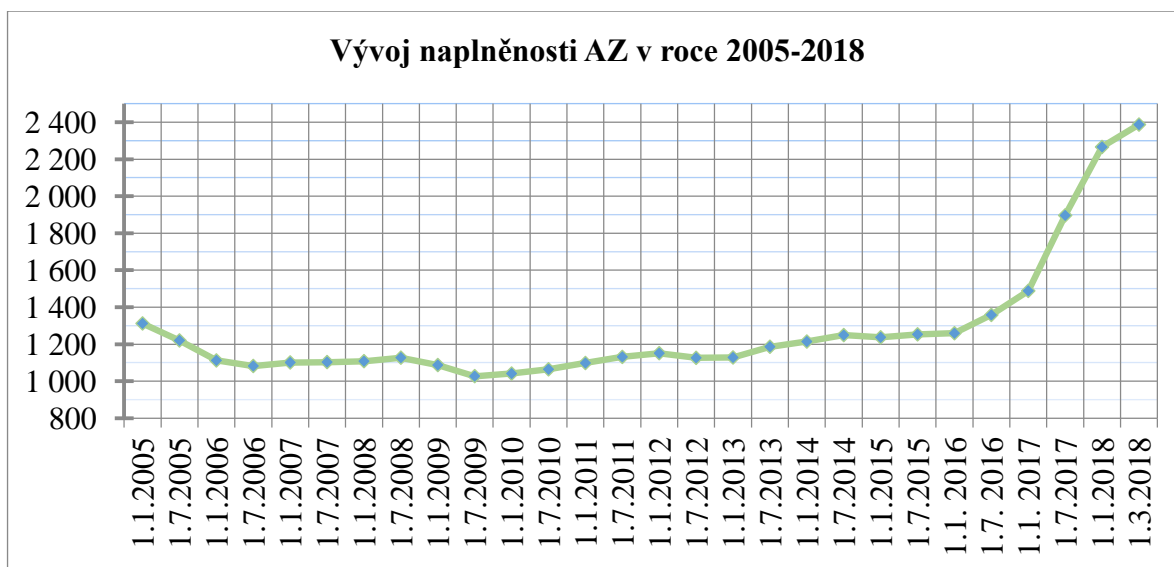
Aktivní záloha (AZ) je součástí zálohy ozbrojených sil České republiky dle zákona č. 45/2016 Sb. o službě vojáků v záloze. Vstup do aktivní zálohy je akt, kdy se občan dobrovolně zapojuje do přípravy k obraně státu, a kdy dobrovolně přijímá převzetí branné povinnosti v době míru vedle jejího povinného plnění. AZ tak propojuje veřejnost a profesionální ozbrojené síly ČR, což je pro dnešní armádu a civilní veřejnost velmi významné.

K hlavním důvodům vytvoření tohoto institutu, tedy Aktivní zálohy, je především získávat kvalitně vycvičené občany pro přednostní doplnění zvolených útvarů či zařízení ozbrojených sil ČR za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Některé jednotky jsou připravovány na plnění úkolů u příslušných útvarů, k nimž budou povoláni příslušným úřadem při doplnění mírové nenaplněnosti nebo doplnění na válečné počty. [7]

2.2.1 Historický vývoj

O institutu aktivní zálohy rozhodl zákon č. 128/2002Sb., kterým byla v roce 2002 aktivní záloha vytvořena. Důvodem bylo také zrušení povinné základní vojenské služby. Jednalo se však o aktivní zálohu dobrovolnou, jež na konci roku 2004 byla naplněna 1312 vojáky v záloze. Dne 1. ledna 2005 byla však AZD přepracována na Aktivní zálohu, kde již byly nastaveny zásady a principy pro zařazování vojáků do AZ, také se zkonkretizovaly náležitosti a odměňování či přípravy na plnění úkolu. V roce 2007 došlo k navýšení jednotek AZ o 23 jednotek, celkem se jednalo o 48 jednotek, pro které bylo vytvořeno 3000 systemizovaných míst. Z důvodu nedostatečného doplňování jednotek a neefektivnosti jejich výcviku, bylo po analýze a na základě zkušeností MO ČR, rozhodnuto o optimalizaci celé struktury AZ a k 1. říjnu 2008 bylo 23 jednotek AZ bez náhrady zrušeno. [7]

Zajištění vysoké úrovně jednotlivých příslušníků AZ a jejich dostatečného počtu je jeden z hlavních cílů Koncepce AZ 2012. Ta je dnes poněkud neaktuální a od jejího vzniku došlo ke změnám v bezpečnostních rizicích. Nedostatečně tak reaguje na hrozby představující terorismus, migrační vlny či rozvoj cestovního ruchu spojený se zavlečením exotických infekčních nemocí. Obr. 1 znázorňuje graf vývoje naplněnosti institutu Aktivní zálohy od roku 2005 do 2018. Data v roce 2018 jsou čerpaná k 1. 3. 2018. Za povšimnutí stojí nárůst naplněnosti od roku 2016 jistě spojený se změnou legislativy.

Obrázek 1 – Vývoj naplněnosti AZ v roce 2005-2018 [8]

2.2.2 Analýza legislativy a koncepčních norem

Legislativa zabývající se problematikou ozbrojených sil a aktivních záloh prošla revizí a je v posledních letech aktualizována. Orientace v ní a její výklad mohou být často složité. Pro úplné pochopení základní ukotvení aktivní zálohy v rámci českého práva níže uvádím citace související pramenů v aktuálním znění:

- **Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů**

Tento zákon uvádí v čl. 3 následující: „Bezpečnost České republiky zajišťují ozbrojené síly...“, také pak povinnost fyzických osob „...fyzické osoby jsou povinny se podílet na zajišťování bezpečnosti České republiky.“ Článek č. 4 zmíněného zákona uvádí, že: „Ozbrojené síly jsou doplňovány na základě branné povinnosti.“ [9]

- **Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky**

Tento zákon v §3 konkretizuje, kdo zajišťuje bezpečnost státu: „K zajišťování své bezpečnosti vytvoří Česká republika ozbrojené síly.“, dále uvádí rozdělení ozbrojených sil: „Ozbrojené síly se člení na armádu, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž.“ [5]

- **Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany státu**

V § 5 tohoto zákona, který definuje úkoly vlády při zajišťování obrany státu, je patrné, že o použití resp. nasazení aktivní zálohy rozhoduje vláda ČR. „Vláda k zajišťování obrany státu v míru f) rozhoduje o základních směrech výstavby, přípravy a použití ozbrojených sil a o zajištění obrany státu...“ [10]

- **Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování**

Výše uvedený zákon, resp. branný zákon, přímo definuje úlohu aktivních záloh, kterou spatřuje v doplňování OS ČR: „Pro doplňování ozbrojených sil je určena záloha ozbrojených sil (dále jen „záloha“), jejíž částí je aktivní záloha vytvářená podle § 5.“

Dále také popisuje, kdy se občan ČR stává vojákem: „Občan se stává vojákem dnem nabytí právní moci rozhodnutí o schopnosti občana vykonávat vojenskou činnou službu.“, „Občan mimo stav ohrožení státu nebo mimo válečný stav může dobrovolně převzít výkon branné povinnosti, pokud požádá o zařazení do aktivní zálohy“, „Do aktivní zálohy zařazuje vojáka krajské vojenské velitelství rozhodnutím na dobu nejdéle 3 let.“ [11] O délce na jakou dobu bude občan zařazen, je dáno rozhodnutím a v kompetenci ředitele krajského vojenského velitelství a v praxi se setkáme s různě dlouhými délkami, důvody takovýchto rozhodnutí jsou neznámé.

„Příprava vojáka v záloze k plnění úkolů ozbrojených sil se provádí formou vojenského cvičení.“ Konkrétnějším rozdělením cvičením se zabývá zákon 221/1999 Sb. o vojácích z povolání.

„Voják v aktivní záloze vykonává službu v operačním nasazení, a to podle potřeb ozbrojených sil, v délce do 7 měsíců v kalendářním roce.“ [11] Díky tomuto ustanovení lze AZ využít na delší dobu, než tomu dovolovala předchozí legislativa. Tuto změnu lze považovat za jednu ze stěžejních změn.

„Vojáka v záloze, u něhož je v důležitém zájmu bezpečnosti České republiky třeba, aby mohl dále vykonávat své civilní zaměstnání, lze zprostit výkonu mimořádné služby.“ [11] Tento odstavec by byl nejspíše využit pro zdravotnické pracovníky (lékař, zdravotnický záchranář) v AZ OBO, kteří pracují ve fakultních nemocnicích či zdravotnických záchranných službách a byli by využiti v rámci integrovaného záchranného systému.

„Voják v záloze může odmítnout vykonávat mimořádnou službu z důvodu svědomí nebo náboženského vyznání.“[12] Pokud však voják využije tohoto odstavce braného zákona, je povinen v době vyhlášení stavu ohrožení státu či válečného stavu poskytnout pracovní povinnosti dle zákona 222/1991 Sb. Odmítnutí výkonu vojenské služby je též zakotveno v ústavním zákoně 2/1993 Sb. Listině základních práv a svobod.

„Po vyhlášení stavu ohrožení státu může ministerstvo nařídit výběrové doplnění stanovených vojenských útvarů povoláním předurčených vojáků v záloze k výkonu mimořádné služby podle potřeb ozbrojených sil.“ [11] Tím by si armáda doplňovala především odborné pracovníky, kterých je i v řadách Armády ČR málo.

- **Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání,** ve znění pozdějších předpisů a související právní normy

Tento zákon se vztahuje i na vojáky v aktivní záloze, kdy v případě, že vykonávají vojenskou činou službu, jsou považovány za vojáky z povolání a vztahuje se na ně i související legislativa. Zákon definuje různé druhy výcviku, nárok na náhradní volno a další úpravy. *„Intenzivním vojenským výcvikem se rozumí*

nepřetržitý sled výcvikových činností, které probíhají po dobu delší než 30 hodin a kratší než 48 hodin.“, „*Nepřetržitým vojenským výcvikem se rozumí nepřetržitý sled výcvikových činností, které mají prohloubit nebo prověřit úroveň výcviku, psychickou a fyzickou odolnost vojáků co nejvěrnějším přiblížením k podmínkám skutečného plnění úkolů a probíhají nejméně 48 hodin.*“ [13]

„Přesáhne-li nepřetržitě vojenské nasazení 48 hodin, má voják nárok za každých ukončených 48 hodin výkonu služby na 8 hodin volna v době, ve které by měl jinak konat službu.“ [13]

Tento zákon také částečně omezuje práva a svobody stanovená v ústavním zákoně 2/1993 Sb. „*Voják nesmí pořádat náboženské obřady a bohoslužby a účastnit se jich*“ dále také „*Voják nesmí ve vojenských objektech pořádat politická shromáždění*“, „*Voják nesmí být členem politické strany, politického hnutí a odborové organizace.*“ [13]

- **Zákon č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze**

„Překážkou pro zařazení do aktivní zálohy není členství v politické straně, politickém hnutí nebo odborové organizaci a výkon jiné výdělečné činnosti.“ [14] I přesto, že zákon č. 221/1999 Sb. omezuje vojáka dle výše uvedeného odstavce, pro vojáky v záloze je legislativa poněkud benevolentnější a umožňuje jim být i členy jak politických stran či hnutí, tak odborové organizace.

Zákon č. 45/2016Sb. upravuje práva a povinnosti vojáků v aktivní záloze, podmínky pro vstup a vyřazení a průběh vojensky činné služby či finanční náležitosti vojáka a zvýhodnění jeho zaměstnavatele v civilní sféře. Zákon také o některých případech a situacích hovoří, že se pro jejich řešení postupuje obdobně jako v zákoně 221/1999Sb. o vojácích z povolání.

- **Vojenská strategie ČR 2008**

Význam AZ je ukotvena i v tomto dokumentu: „Zdrojem doplňování a posilování ozbrojených sil v krizových situacích jsou zálohy.“ [15, str. 7]

Strategie také přikládá na významnosti AZ při podpoře složek integrovaného záchranného systému. „K podpoře civilních orgánů v krizových situacích nevojenského charakteru: a) Na území ČR jsou ozbrojené síly připraveny poskytnout v nezbytném rozsahu a podle dostupnosti na podporu integrovaného záchranného systému nebo Policie ČR síly a prostředky, které mohou být dále posíleny jednotkami aktivních záloh. V principu jsou ve prospěch integrovaného záchranného systému nebo Policie ČR využitelné všechny síly a prostředky ozbrojených sil.“ [15, str. 6] Pokud tedy bude situace vyžadovat, jsou ozbrojené síly připraveny podpořit IZS svým zastoupením jak prostředky, tak personálně. [15]

- **Mobilizační koncepce OS ČR**

Tento dokument z roku 2012 upozorňuje na stav systému mobilizace: „...systém mobilizace postupně zastarává. Systém jen velmi obtížně reaguje na měnící se hospodářské prostředí a ztrácí schopnost k včasnému převedení OS ČR do válečné organizační struktury. Vzhledem k postupnému úbytku počtu připravených vojáků v záloze OS ČR (dále jen „záloha“).“ [16, str. 5]

Koncepce také uvádí klesající trend v počtech vojáků v zálohách: „Do vojenské evidence je v souladu s branným zákonem v současné době zařazeno cca 1 600 000 vojáků v záloze. Tento počet se v důsledku zániku branné povinnosti každoročně snižuje o cca 60 000 osob a průběžně se jen minimálně navyšuje o vojáky z povolání propuštěné ze služebního poměru a vojáky zařazené do aktivní zálohy“. [16, str. 7]

Dále vymezuje záměr s vojáky v záloze, resp. aktivní záloze. Ten se změnou legislativy je jistě daleko splnitelnější: *„Předurčení vojáci v povinné záloze a vojáci v aktivní záloze (AZ) budou průběžně povoláváni k výkonu vojenských cvičení za účelem jejich přecvičení, zdokonalení a stmelení jednotek. Vojáci v AZ mohou být přijati do služebního poměru vojáka z povolání (VzP).“*, *„Aktivní záloha bude nejkvalitnější kategorií předurčenou pro doplňování OS ČR a bude tvořena na principu dobrovolnosti. Bude sloužit jako zdroj pro doplňování vybraných vojenských útvarů OS ČR.“* [16, str. 10]

- **Obranná strategie ČR 2012**

Obranná strategie z roku 2012 počítá s použitím OS ČR, resp. aktivní zálohu pro potřeby IZS stejně tak jako výše uvedená Vojenská strategie z roku 2008: *„...mohou být ve prospěch IZS a PČR využitelné veškeré ozbrojené síly České republiky včetně aktivní zálohy.“* [17, str. 9]

Mimo jiné poukazuje na aktivní zálohy a jejich význam v době míru. *„Účinným nástrojem pro naplnění práva občanů podílet se v době míru na zajišťování obrany České republiky je institut aktivní zálohy, který zároveň propojuje ozbrojené síly České republiky s veřejností. Příslušníci v aktivní záloze v případě potřeby slouží k doplňování početních stavů vybraných vojenských útvarů.“* [17, str. 11]

- **Obranná strategie ČR 2017**

Aktualizace tohoto strategického dokumentu v roce 2017 dále rozšířila původní verzi a upřesnila další význam aktivních záloh. *„Základním úkolem vojáků v aktivní záloze je příprava na plnění úkolů ozbrojených sil České republiky během stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Vojáci v aktivní záloze mohou být vysláni k výkonu služby v operačním prostoru nasazení mimo území České republiky. Na plnění úkolů podle svého předurčení se připravují již v míru v organických jednotkách. Kromě toho mohou vojáci v aktivní záloze v době míru plnit některé úkoly při řešení nevojenských krizových situací nebo sloužit v operačním nasazení u vojenských útvarů, pro něž jsou předurčení.“*

Dalším nástrojem a možností občanů podílet se v době míru na zajišťování obrany České republiky je i účast na dobrovolném vojenském cvičení.“ [18, str. 7] Takto ukotvený význam AZ je nezbytně nutný pro její fungování a možnosti pracování s jednotkami aktivní zálohy OS ČR.

- **Bezpečnostní strategie 2015**

I přesto, že tento dokument řeší problematiku zajištění bezpečnosti, o aktivní záloze nijak nepojednává.

- **Koncepce výstavby armády ČR 2025**

Koncepce z roku 2015 si klade za cíl výstavbu armády v mírovém prostředí s možností reagovat na hrozby rozvinutím na válečnou strukturu. *„K zabezpečení úkolů bude AČR potřebovat přibližně 24 000 vojáků z povolání, 3 600 občanských zaměstnanců a do 5 000 vojáků v aktivní záloze.“ [6, str. 8] Dokument již ve své struktuře počítá s jednotkami aktivní zálohy: „Součástí mírové struktury sil AČR budou jednotky aktivních záloh“ [6, str. 12] A také uvádí, že: „Aktivní záloha bude v době míru v podstatě jediným zdrojem doplnění připraveným personálem.“ [6, str. 17] Prvním milníkem realizovaným do roku 2020 je: „...stabilizace personálu s posílením role aktivních záloh;“ [6, str. 19], po dalších 5 letech pak „...doplnění personálu na stanovené počty, velikost a naplněnost aktivních záloh.“ [6, str. 20]*

Aby bylo možné splnit stanovené cíle koncepce, považuje se za rozhodující faktor personální zajištění. *„Získání a udržení potřebného personálu bude rozhodujícím faktorem pro dosažení a udržení požadovaných schopností nezbytných k plnění stanovených úkolů AČR.“ [6, str. 22]*

- **Dlouhodobý výhled pro obranu 2030**

„Pro zajištění personální flexibility ozbrojených sil bude využíván systém aktivní zálohy“ [19, str. 10], Takto reaguje výše zmíněný dokument na personální zajištění uvedené také v Konceptci výstavby armády ČR 2025. Výhled z roku 2015 je vnímán jako vodítko pro plánování obrany a popisuje další možné využití AZ: „Ozbrojené síly ČR budou připraveny ke střežení objektů důležitých pro obranu státu, k posílení Policie ČR a při ochraně vnitřního pořádku a bezpečnosti včetně zajišťování ochrany státní hranice. K těmto úkolům mohou být povolány i jednotky aktivní zálohy.“ [19, str. 11]

V případech, kdy se nejedná o přímé ohrožení státu, disponuje obranný rezort omezeným počtem vojáků: *„...má rezort obrany k dispozici pouze mírové vojenské schopnosti a počty osob. Zásadní úlohu pro pokrytí nedoplněnosti personálu tak bude mít aktivní záloha.“ [19, str. 17]*

- **Koncepce přípravy občanů k obraně státu**

Koncepce z roku 2012 reflektuje význam zálohy i v rámci POKOS: *„K přípravě občanů k obraně státu přispívají KVV rovněž svým podílem na přípravě a výcviku záloh, zaměřeného na získávání znalostí a upevňování dovedností v základních druzích bojové přípravy a při přípravě k obraně.“ [20, str. 11], „Příprava dospělé populace podléhající branné povinnosti je součástí přípravy vojáků v záloze.“ [20, str. 14]*

- **Bílá kniha o obraně 2011**

Existenci zálohy, resp. aktivní zálohy vnímá i tzn. Bílá kniha o obraně: *„Součástí ozbrojených sil se zvláštním statutem je aktivní záloha.“ [21, str. 79]* Reaguje také na význam armády s aktivní zálohou: *„Pomoc občanům na území České republiky je jednou z důležitých úloh zejména pro Armádu ČR a její aktivní zálohu.“ [21, str. 98]* Dále také upozorňuje, na připravenost pomoci při jistých situacích a událostech: *„Bezpečnostním rizikem jsou i důsledky možných průmyslových havárií velkého rozsahu*

nebo teroristické útoky na zařízení, průmyslové objekty a další infrastrukturu. Havárie či útok mohou způsobit chemické, biologické nebo radiační ohrožení. Armáda ČR je připravena při výše uvedených událostech pomáhat složkám IZS nebo Policii ČR.“ [21, str. 98] Dokument zohledňuje také nezbytnou motivaci, což je pro koncept AZ jistě důležité. „Služba v aktivní záloze je finančně kompenzována. Zajištění funkčnosti konceptu aktivní zálohy se neobejde bez motivování nejenom jejich příslušníků, ale i jejich zaměstnavatelů.“ [21, str. 110]

2.2.3 Požadavky pro zařazení do AZ

Stát se příslušníkem AZ náleží pouze občanům ČR. K zařazení je ale potřebné splnit i další podmínky jako je věk 18-ti let minimálně v den podání žádosti o zařazení do aktivní zálohy. Dále rozhoduje zdravotní způsobilost a potřeba ozbrojených sil. Výběr žadatelů dále zužuje také požadavek na středoškolské vzdělání zakončené minimálně výučním listem. Dále žadatel musí splnit podmínky dle zákona o službě vojáků v záloze, tedy trestní bezúhonnost splnění základní přípravy u Velitelství výcviku – Vojenské akademie ve Vyškově a také předložení četného prohlášení, že: *„...nepodporuje, nepropaguje nebo nesympatizuje s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka, nebo hlásá národnostní, náboženskou anebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob.“* [12], jak je uvedeno v zákoně č. 221/1999 Sb. O délce zařazení do aktivní zálohy rozhoduje ředitel Krajského vojenského velitelství svým rozhodnutím, nejdéle však na dobu třech let. [12, 22]

Kročá (2018) doplňuje, že v případě jednotek AZ, které jsou v podřízenosti vojenských útvarů, se vždy KVV informuje ještě před vypršením délky zařazení, zda vojenský útvar má zájem o prodloužení smlouvy s vybraným občanem. Útvar svůj zájem zjišťuje dle periodického hodnocení vojáka v aktivní záloze velitelem čety, roty apod. Na základě získaných informací od vojenského útvaru, ředitel KVV rozhoduje o prodloužení smlouvy. Kratší délka smlouvy

s pravidelným prodlužováním, je dle ředitele OBO z hlediska legislativy administrativně jednodušší. [23]

Základní příprava probíhá pod Velitelstvím výcviku – Vojenské akademie ve Vyškově. Cílem je především osvojení si znalostí o základních právech a povinnostech vojáka, dovedností potřebných pro přežití na bojišti a k boji. Naučit se také obsluze zbraní, taktické, zdravotnické a topografické přípravě. Nezapomíná se ani na vytváření fyzického, psychického a morálního předpokladu pro výkon služby vojáka. [24]

Pro aktivní zálohy jsou rozlišovány dva druhy kurzu základní přípravy. Základní příprava trvá zpravidla 6 týdnů (lze ji absolvovat rozdělenou na dvě stejně trvající části) a určena je především pro nové rekruty v prvním roce jejich zařazení. Na kurz realizovaný formou vojenského cvičení povolává ředitel příslušného KVV. Pro málopočetné vojenské odbornosti je určen kurz Specialista aktivní zálohy. Trvá v délce dvou týdnů a zohledňuje civilní vzdělání a odbornou praxi vojáka. Na kurz následně navazuje odborná příprava, kterou zajišťuje pracoviště dle služebního zařazení. Tento kurz se týká konkrétně vojáků psychologické a právní služby či vojáků zařazených u jednotky aktivní zálohy Odboru biologické ochrany resp. Agentury vojenského zdravotnictví na zdravotnických pozicích. [24]

Kurz základní přípravy pro specialisty má určitá specifika. Po obsahové stránce je však totožný s kurzem základní přípravy pro AZ. Dva týdny vševojskové přípravy se skládá z týdne teoretické výuky, na kterou navazuje praktická část výcviku. I specialisté se setkávají s přípravou zabývající se problematikou ochrany proti zbraním hromadného ničení a střelbou z pistole vz. 82. Účastníci také trénují na cvičišti se zápalnými látkami.

Výcvik je zpravidla zakončen komplexním polním výcvikem či výcvikem přežití, kde se účastníci kurzu snaží využít znalosti a dovednosti získané během výcviku. Kurz je ukončen složením vojenské přísahy s převzetím absolventského certifikátu. [25]

2.2.4 Jednotky AZ na území ČR

Dnes na území České republiky rozlišujeme dvě kategorie jednotek aktivních záloh. První kategorii představují pěší roty teritoriálně zařazené pod Krajská vojenská velitelství. Na našem území tedy nalezneme 14 těchto jednotek. Pěší roty jsou využívány především ke střežení důležitých objektů, resp. objektů důležitých pro obranu státu, tzv. ODOS. Níže uvedená Tab. 1 uvádí naplněnost jednotlivých pěších rot až k březnu 2018. [26]

Tabulka 1 – Přehled naplněnosti pěších rot při KVV [27]

Limit	Jednotka AZ	Dislokace	červenec 2016	leden 2017	prosinec 2017	leden 2018	únor 2018	březen 2018	Průměrná měsíční naplněnost
172	KVV hl. m. Praha	Praha	100	98	94	93	88	84	48,8
172	KVV Praha	Praha	134	135	141	138	138	138	80,2
172	KVV Hradec Králové	Hradec Králové	50	55	71	79	89	90	52,3
172	KVV Liberec	Liberec	55	59	65	66	67	70	40,7
172	KVV Ústí nad Labem	Ústí nad Labem	94	88	98	91	88	96	55,8
172	KVV Karlovy Vary	Karlovy Vary	41	40	54	54	53	52	30,2
172	KVV Plzeň	Plzeň	66	68	72	74	76	78	45,3
172	KVV České Budějovice	České Budějovice	82	86	80	80	77	76	44,2
172	KVV Jihlava	Jihlava	86	95	91	97	93	95	55,2
172	KVV Pardubice	Pardubice	63	66	65	65	65	65	37,8
172	KVV Ostrava	Ostrava	102	104	130	131	131	134	77,9
172	KVV Olomouc	Olomouc	86	77	117	117	118	120	69,8
172	KVV Zlín	Zlín	109	107	114	106	106	108	62,8
172	KVV Brno	Brno	96	135	139	132	134	130	75,6

Další kategorii, ke které se mohou občané hlásit, tvoří jednotky AZ při útvech pozemních sil. Konkrétní útvary včetně jejich naplněnosti znázorňuje Tab. 2. Jejich význam spočívá především v posílení schopnosti zvoleného útvaru.

Tabulka 2 – Přehled naplněnosti jednotek AZ – pozemní síly [27]

Limit	Jednotka AZ	Dislokace	červenec 2016	leden 2017	prosinec 2017	leden 2018	únor 2018	březen 2018	Průměrná měsíční naplněnost
47	Velitelství 4. brigády rychlého nasazení	Žatec	0	0	1	1	1	1	2,1
134	41. mechanizovaný prapor	Žatec	22	44	76	78	78	79	59,0
134	42. mechanizovaný prapor	Tábor	0	0	23	24	28	32	23,9
150	43. výsadkový prapor	Chrudim	0	4	44	46	49	51	34,0
133	44. lehký motorizovaný prapor	Jindřichův Hradec	0	0	20	22	23	24	18,0
47	Velitelství 7. mechanizované brigády	Hranice na Moravě	0	0	0	1	1	1	2,1
148	71. mechanizovaný prapor	Hranice na Moravě	0	0	8	11	14	18	12,2
148	72. mechanizovaný prapor	Přáslavice	35	76	115	115	115	115	77,7
91	73. tankový prapor	Přáslavice	32	35	47	48	49	50	54,9
136	74. lehký motorizovaný prapor	Bučovice	0	0	13	29	31	31	22,8
74	13. dělostřelecký pluk	Jince	0	1	23	26	29	33	44,6
106	14. pluk logistické podpory	Pardubie	0	0	0	4	5	5	4,7
179	15. ženijní pluk	Bechyně	14	17	36	38	41	41	22,9
35	31. pluk radiáč., chem. a biolog. ochrany	Liberec	0	1	28	28	28	29	82,9
77	53. pluk průzkumu a elektronického boje	Prostějov	25	24	33	34	36	36	46,8

U pozemních sil AZ představuje konkrétně:

- Palebná baterie AZ 13. dělostřeleckého pluku v Jincích;
- Četa dekontaminace AZ 31. pluku radiální, chemické a biologické ochrany v Liberci;
- Mechanizovaná rota AZ 41. mechanizovaného praporu v Žatci;
- Mechanizovaná rota AZ 42. mechanizovaného praporu v Táboře;
- Výsadková rota AZ 43. výsadkového praporu v Chrudimi;
- Mechanizovaná rota AZ 44. lehkého motorizovaného praporu v Jindřichově Hradci;

- Mechanizovaná rota AZ 71. mechanizovaného praporu v Hranici;
- Mechanizovaná rota AZ 72. mechanizovaného praporu v Přáslavicích;
- Tanková rota AZ 73. tankového praporu v Přáslavicích;
- Mechanizovaná rota AZ 74. lehkého motorizovaného praporu v Bučovicích;
- Průzkumná rota 102. průzkumného praporu v Prostějově;
- Zásobovací rota AZ 141. zásobovacího praporu v Pardubicích;
- Četa oprav přepravní techniky AZ 142. prapor oprav v Klatovech;
- Záchranná rota AZ 151. ženijní praporu v Bechyni;
- Záchranná rota AZ 153. ženijního praporu v Olomouci. [26]

Rota bojového zabezpečení AZ při 21. základně taktického letectva v Čáslavi, 22. základně vrtulníkového letectva v Náměšti nad Oslavou, 24. základna dopravního letectva v Praze – Kbělích a 25. protiletadlový raketový pluk ve Strakonici posilují schopnosti vzdušných sil AČR. Patří k nim také 26. pluk velení, řízení a průzkumu, dále pak Správa letiště Pardubice. [24] Naplněnost jednotek AZ při útvarech vzdušných sil demonstruje Tab. 3.

Tabulka 3 – Přehled naplněnosti jednotek AZ – vzdušné síly [27]

Limit	Jednotka AZ	Dislokace	červenec 2016	leden 2017	prosinec 2017	leden 2018	únor 2018	březen 2018	Průměrná měsíční naplněnost
98	21. základna taktického letectva	Čáslav	0	1	26	32	35	37	37,8
98	22. základna vrtulníkového letectva	Sedlec-Vícenice	0	0	39	43	48	50	51,0
98	24. základna dopravního letectva	Praha - Kbely	0	0	0	3	6	18	18,4
90	25. protiletadlový raketový pluk	Strakonice	0	0	4	4	4	4	4,4
111	26. pluk velení, řízení a průzkumu	Stará Boleslav	0	0	0	0	0	0	0,0
20	Správa letiště Pardubice	Pardubice	0	3	5	9	12	13	65,0

Svou aktivní zálohou disponuje i Vojenská kancelář prezidenta republiky, a to Strážní četou při Hradní stráži. Jednotky AZ jsou pak také tvořeny u dalších přímo podřízených útvarů, konkrétně tedy:

- 6. oddělení Vojenské policie v Olomouci;
- 5. středisko záloh 601. Skupiny speciálních sil v Prostějově;
- Jednotka AZ speciálních odborností VeV-VA ve Vyškově;
- Jednotka AZ Posádkového velitelství v Praze;
- Jednotku AZ Agentury vojenského zdravotnictví v Těchoníně. [26]

Tabulka 4 – Přehled naplněnosti jednotek AZ - ostatní [27]

Limit	Jednotka AZ	Dislokace	červenec 2016	leden 2017	prosinec 2017	leden 2018	únor 2018	březen 2018	Průměrná měsíční naplněnost
72	Velitelství vojenské policie Olomouc	Olomouc	29	27	29	29	29	30	41,7
104	601. skupina speciálních sil	Prostějov	36	40	48	48	52	52	50,0
40	Centrum podpory speciálních sil	Olomouc	0	0	4	4	5	5	12,5
6	Posádkové velitelství Praha	Praha	1	2	1	1	1	1	16,7
60	Agentura KIS	Praha	0	0	0	0	0	0	0,0
135	Agentura vojenského zdravotnictví	Hradec Králové	0	0	91	90	91	102	75,6
40	Velitelství výcviku - Vojenská akademie	Vyškov	0	0	8	9	11	10	25,0
20	Hradní stráž	Praha	0	0	3	5	6	7	35,0
400	Přípravná služba Vyškov	Vyškov	0	0	138	161	206	176	44,0

Tabulka 5 – Přehled naplněnosti jednotek AZ – sumarizace [27]

Podřízenost jednotek	Tabulkové počty	Skutečné počty - březen 2018
SRPS MO	2 408	1 336
Pozemní síly	1 639	546
Vzdušné síly	515	122
HV - Vojenská Policie Praha	72	30

Podřízenost jednotek	Tabulkové počty	Skutečné počty - březen 2018
Speciální síly	144	57
Posádkové velitelství Praha	6	1
Sekce Podpory MO - AKIS, AVZdr	195	102
Velitelství Výcviku - Vojenská Akademie	40	10
Hradní stráž	20	7
Přípravná služba Vyškov	400	176
Celkem	5 439	2 387

Schematické rozložení výše zmíněných útvarů na území České republiky zobrazuje příloha 1.

2.3 Biologická ochrana v ČR

2.3.1 Vysoce nebezpečné nemoci

Terminologie v této oblasti je dosti různorodá. Donedávna jsme se setkávali s názvem vysoce virulentní nákazy či nemoci, literatura také uvádí i vysoce nakažlivé nemoci, dnes můžeme registrovat spíše označení vysoce nebezpečné nemoci/nákazy, zkráceně VNN. Tento název i ve zkrácené podobě bude použit pro tuto práci.

Proto, aby daný mikroorganismus mohl způsobit vyvolání nemoci, musí do značné míry splnit určitá kritéria. K nim se zařazuje:

- patogenita – schopnost mikroorganismu vyvolat onemocnění;
- virulence – definované jako závažnost onemocnění;
- přenosová cesta – pomocí vektorů, parenterálně, expozice kůže a sliznic či vdechováním;
- stabilita mikroorganismu – schopnost organismu přežít v životním prostředí či zachování si životaschopnosti, např. tvorbou spór;
- infekční dávka - odpovídá množství agens potřebné k vyvolání nemoci;
- antibiotická odolnost – ta může být relativní. [28]

Za **vysoce nebezpečnou nemoc** se popisuje *„...interhumánně přenosné, život ohrožující nemoci, které současně v důsledku vysoké nakažlivosti ohrožují zdravotnické pracovníky a představují vysoké riziko šíření v populaci.“* [29, s. 541]

Rybka et al. (2012) definuje VNN jako *„...onemocnění způsobená biologickými agens, která tvoří etiologicky, epidemiologicky a klinicky nehomogenní skupinu nemocí. Díky svým vlastnostem, jako jsou vysoká míra morbidity a mortality, možnost vyvolání paniky, nutnost zavedení specifických opatření (např. vytvoření zásob léků), představují vysoké riziko pro jedince i populaci.“* [30, s. 180]

Možný výskyt VNN v našem prostředí může být nejčastěji z důvodu zavlečení nemoci z jiného území, např. exotických zemí a to při jejich návštěvě, nebo při migraci obyvatelstva z této země. Další důvody představuje buď nehoda v laboratoři, pracující s biologickými agens těchto nemocí, nebo také bioterorismus uskutečněný na našem území ČR. [31]

K dovozu takovýchto onemocnění dochází díky globalizaci, zkrátily se délky letových transportů a jejich kapacity se navýšily. Exotické dovolené či rekreační destinace, kam se vypravují lidé z celého světa, mohou být také místem, kde dojde k nakažení nemocí. [32]

Pro zajištění bezpečnosti personálu pracujícího s biologickým materiálem, definovalo americké centrum pro kontrolu a prevenci - CDC¹ jednotlivé úrovně biologické bezpečnosti a rizika tzv. BioSafety Level. Tato klasifikace obsahuje čtyři úrovně dle rozdělení biologických činitelů, dle nebezpečnosti určuje minimální materiální, technické, konstrukční zajištění a další opatření, požadavky na vyškolený personál při práci s těmito činiteli. V rámci Evropské unie zajištění

¹ Centers for Disease Control and Prevention – americká národní agentura pro ochranu zdraví

úrovně biologické bezpečnosti řeší Směrnice evropského parlamentu a Rady 2000/54/ES². Jednotlivé dělení agens dle stupně rizika znázorňuje Tab. 6.

Žádná legislativa stupeň zabezpečení BSL v péči o pacienta s VNN neexistuje. Toto rozdělení je pouze pro laboratoře, existují však doporučení, kdy v případě prokázání diagnózy s VNN, by měl být pacient hospitalizován za stejných podmínek jako laboratoř. Valenta zdůrazňuje, že se jedná pouze o doporučení. [33]

Tabulka 6 – Úrovně biologické bezpečnosti [34]

Stupeň rizika	Klinika nemocí
BSL 1	nepravděpodobný vyvolavatel, nepředstavuje riziko pro zdravotnický personál
BSL 2	Pravděpodobnost onemocnění, rizikový pro personál, v komunitě nerozšiřující se, účinná profylaxe a léčba - ANO
BSL 3	způsobuje těžká onemocnění, riziko pro personál, šíření v komunitě, účinná profylaxe a léčba – ANO
BSL 4	Způsobuje těžká onemocnění, významné riziko pro personál, účinná profylaxe a léčba – NE

Dělení původců nemocí dle výše uvedené klasifikace je následující:

pro stupeň rizika BioSafety Level 2

- Chlamydia pneumoniae,
- Bordetella pertussis,
- Legionella pneumophila,

² SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2000/54/ES ze dne 18. září 2000 o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí biologickým činitelům při práci (sedmá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS)

- *Corynebacterium diphtheriae*,
- *Haemophilus influenzae*,
- *Streptococcus pneumoniae*,
- *Mycobacterium kansasii*, *Mycobacterium fortuitum*, *Mycobacterium avium*;
- Orthomyxoviridae: Virus chřipky A,B,C;
- Herpesviridae: Epstein-Barrové virus (EBV),
- lidský cytomegalovirus (CMV),
- virus varicely-zosteru; rhinoviry;
- Poxviridae: cow pox, elephant pox, rabbit pox

pro stupeň rizika BioSafety Level 3

- *Mycobacterium tuberculosis*,
- *Bacillus anthracis*,
- *Chlamydia psittaci* (aviární kmeny);
- virus dengue;
- hantaviry: korejská hemoragická horečka,
- virus Seoul;
- virus monkey pox

pro stupeň rizika BioSafety Level 4

Jde především o viry způsobující hemoragické horečky, o viry z čeledi Flaviviridae, Filoviridae, Arenaviridae, Bunyaviridae a další zmíněné původce.

- Absettarov,
- Alkhumra,
- Congo-Crimean hemoragická horečka,
- Ebola,
- Hanzalova,
- Hypr,

- Junin,
- Kumlinge,
- nemoc Kyasanur Forest,
- Lassa,
- Machupo,
- Marburg,
- Russian Spring-Summer Encephalitis,
- Sabia.
- Mycobacterium tuberculosis - MDR kmeny;
- Poxviridae: virus varioly;
- Coronaviridae: SARS-CoV (Severe acute respiratory syndrome) [34,35]

2.3.2 Přípravenost na VNN

Při záchytu pacienta s infekčním onemocněním je dle zákona č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví, poskytovatel zdravotní péče povinen nahlásit tuto skutečnost orgánům ochrany veřejného zdraví, dále jen OOVZ. To platí i v případě úmrtí na ně, či jen při podezření na výskyt infekčního onemocnění. Dle tohoto zákona má OOVZ pravomoc k určení poskytovatelů zdravotní péče, který provede izolaci, či karanténu fyzických osob, u nichž předpokládáme výskyt infekční nemoci, a také nařizuje vhodnou léčbu. [36]

Dokument, řešící podrobnější postup při výskytu vysoce nebezpečné nemoci je **Směrnice pro jednotný postup při vzniku mimořádné události podléhající mezinárodním předpisům (2005) v souvislosti s výskytem vysoce nakažlivé nemoci ve zdravotnickém zařízení poskytovatele zdravotních služeb.** Předpis, jenž je považován za realizační opatření Národního akčního plánu ČR z roku 2011, stanoví postup lékaře, který je v prvním kontaktu s osobou, u níž je podezření na VNN.

Opatření při výskytu VNN zajišťují tyto subjekty:

- Zdravotnické zařízení poskytovatele zdravotních služeb;
- Krajská hygienická stanice – místně příslušný orgán ochrany veřejného zdraví;
- Vyčleněné síly a prostředky zdravotnické záchranné služby kraje včetně zdravotnického operačního střediska
- Vyčleněné síly a prostředky Hasičského záchranného sboru kraje a jeho operační a informační středisko;
- Vyčleněné síly a prostředky Hasičského záchranného sboru ČR;
- Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR a jeho operační a informační středisko;
- Vyčleněné síly a prostředky Policie ČR;
- Krajský úřad (KÚ), úřad obce s rozšířenou působností, obecní úřad;
- Ministerstvo zdravotnictví;
- Státní zdravotní ústav Praha;
- Poskytovatel lůžkové péče v oboru infekční lékařství v kraji/regionu;
- Nemocnice Na Bulovce, Klinika infekčních, parazitárních a tropických nemocí;
- Vyčleněné síly a prostředky Armády ČR. [37]

Tyto subjekty spolu spolupracují a komunikují dle příslušné legislativy a v souladu s jejich vnitřními předpisy.

Jednotlivé činnosti výše zmíněných subjektů jsou rozděleny do čtyř časově rozdělených fází: **Prvních 30 minut** od vyhlášení podezření na VNN se zdravotnické zařízení zajistí osobní ochranné prostředky a pomůcky, vyšetření pacienta a zjištění údajů o něm a o blízkých kontaktech, které jsou definovány v příloze uvedené směrnice. Dále izoluje dočasně pacienta a cestou operačního a informačního střediska si vyžádá kontakt na příslušné OOVZ (krajského hygienika, epidemiologa) a postupuje dle jeho pokynů. OOVZ následně

informuje Ministerstvo zdravotnictví a aktivuje síly a prostředky KHS. Dále pak v případě nutnosti poskytnutí akutní neodkladné péče zajistí zdravotnické zařízení, kde došlo k zachycení pacienta, převoz pacienta k poskytovateli péče v oboru infekční lékařství ve spolupráci se zdravotnickou záchrannou službou kraje prostřednictvím jejího zdravotnického operačního střediska.

Do 60 minut následně KHS informuje Zdravotnickou záchrannou službu, Policii ČR a HZS kraje, také pak poskytovatele lůžkové péče v oboru infekčního lékařství u VNN přednostně Nemocnici na Bulovce. [37]

V třetí fázi trvající **od 60 minuty do 24 hodin**, KHS postupuje dle legislativně příslušných postupů. KHS může vyžadovat další spolupráci na základě zákona č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému. Součinností je myšleno především využití AČR pro přepravu biologických vzorků nejen do Státního zdravotního ústavu, ale také do zahraničí. O transportu pacienta vždy rozhoduje OOVZ, AČR se na transportu pacienta nepodílí.

V poslední fázi **od 24 hodin déle** lze na základě vyšetření a testů ukončit karanténní opatření. V případě vyčerpání lůžkové kapacity pro izolaci osob se předpokládá spolupráce s Bernhard Nocht Institutem pro tropickou medicínu v německém Hamburku. Na našem území lze využít kapacity Odboru biologické ochrany v Těchoníně, který spadá pod rezort obrany. Specializovanou infekční nemocnici OBO lze aktivovat a pacienta s potvrzenou diagnózou přijmout již od 12hodiny po přijetí žádosti od Společného operačního centra AČR. Jak uvádí směrnice, kapacity lze využít až při vyhlášení krizového stavu. Pokud by však nastala mimořádná situace spojená s VNN na našem území, nejspíše by se vždy jednalo o krizový stav. [32,37]

Problematiku transportu infekčního pacienta začaly na území ČR zdravotnické záchranné služby kraje řešit poněkud intenzivně a dá se říci individuálně. ZZS kraje vytvářejí pro mimořádnou událost spojenou s VNN takzvaný BioHazard Tým. Jedná se o skupinu zaměstnanců, která je pravidelně školená a prošla speciální přípravou při používání OOPP s cílem nepřetržité připravenosti poskytovatele zdravotních služeb resp. ZZS zajistit transport potenciálně infekční osoby či pacienta z místa zásahu k určenému poskytovateli zdravotních služeb pro potřeby izolace, karantény či další nutné léčby. Představuje tak subjekt s certifikací umožňující transport takového pacienta. Vysílány jsou především jednotky výjezdových skupiny RLP či RZP. Každá zdravotnická záchranná služba kraje přistupuje k vybavení svých sil a prostředků individuálně. [38]

Tato speciální výjezdová skupina zpravidla disponuje ochranným oblekem-overalem, který kryje hlavu kapucí, a spadá do kategorie vysoce odolných protichemických obleků a splňují dané normy ČSN EN 1073. Ochranné oděvy proti radioaktivní kontaminaci, ČSN EN 1149-1 Ochranné oděvy -elektrostatické vlastnosti, ČSN EN 14126 Všeobecné požadavky na ochranné oděvy proti infekčním agens. Dále pak samozřejmostí jsou chemicky odolné ochranné rukavice, holinky chemicky extra odolné často vyráběné z pěněného polyuretanu, celoobličejová maska napojená na zvolený typ filtro-ventilační jednotky. Pro bezpečný transport pak posádka disponuje biovakem či bioboxem. Tyto transportní prostředky, v nichž je uložena osoba se suspekci na VNN, zajišťuje dostatečnou izolaci od okolí a zabraňuje dalšímu šíření nemoci. [39]

Vedoucím zásahu, rozhodující o způsobu zajištění osoby s podezřením na VNN, dekontaminaci, směřování k poskytovateli lůžkové péče, depistáže kontaktů a následných opatření je orgán ochrany veřejného zdraví. [33]

V České republice je pro řešení infekčních onemocnění k dispozici hned několik zařízení. Tato zařízení jsou schopna karantény dosud zdravých osob, které byly pouze v blízkém kontaktu s infekčním pacientem, dále pak izolace a léčby právě infekčních pacientů. Hospitalizaci pacientů podle výše zmíněné klasifikace jsou pro kategorii BSL 1 a 2 určeny infekční kliniky a oddělení nacházející se při fakultních nemocnicích. Pacienty s onemocněními spadajícími do kategorie BSL 2 až 3 hospitalizuje pak Nemocnice Na Bulovce (Praha) resp. její Klinika infekčních, parazitárních a tropických nemocí. Tato klinika je v rámci civilního sektoru jediným pracovištěm zajišťujícím nejvyšší možnou biologickou bezpečnost při hospitalizaci infekčního pacienta s VNN. Je klasifikována jako Centrum vysoce nebezpečných nákaz (dále jen CVNN), od roku 1996 se statusem Národní centrum pro izolaci a léčbu vysoce nebezpečných nákaz. Toto centrum disponuje 10 lůžky, která jsou tvořena 8 lůžky po dvou boxech a 2 lůžky pro pacienty se zdravotním stavem, vyžadující hospitalizaci na jednotce intenzivní péče. MUDr. Roháčová (2006) udává, že infekční klinika Nemocnice Na Bulovce je schopna přijmout maximálně tři pacienty s VNN či s podezření na ni. Tento počet limituje materiální vybavení kliniky. Pro hospitalizaci pacientů s onemocněním v kategorii BSL 4 je předpoklad součinnosti Armády ČR dle realizační dohody uzavřené v červenci 2016 mezi Ministerstvem obrany ČR a Ministerstvem zdravotnictví ČR ke spolupráci civilního a vojenského zdravotnictví. [31, 40]

V České republice se nalézá další zařízení pracující v režimu BSL 4. Je jím Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany, v.v.i. v Kamenné. Ten, však neposkytuje lůžkovou péči o pacienta. [41]

2.3.3 Centrum biologické ochrany

Centrum biologické ochrany, dnes již vžitý dříve používaný název pro současný Odbor biologické ochrany Vojenského zdravotního ústavu v podřízenosti Agentury vojenského zdravotnictví v Orlických horách, slouží jako vysoce

specializované zdravotnické pracoviště pro biologické zabezpečení Armády ČR a plní také úkoly spojené s biologickou ochranou občanů ČR. Představuje tak vrcholný článek Komplexní biologické ochrany Armády ČR. [42]

Historie. První objekty vojenského zařízení, umístěné v obci Těchonín v Pardubickém kraji, byly vybudovány před druhou světovou válkou jako kasárna pro hraniční pluk, určené k ochraně naší hranice v této oblasti. V roce 1971 byl v tomto areálu zahájen provoz výzkumného pracoviště s mikrobiologickými a imunologickými laboratořemi, určenými k výzkumu pro potřebu tehdejší Československé lidové armády a ostatních armád Varšavské smlouvy. Zabýval se především výzkumem v ochraně proti bojovým biologickým prostředkům a zabezpečením vojsk z protiepidemického pohledu. Po roce 1989 byla činnost tohoto zařízení postupně utlumována a došlo k likvidaci infekčních testovacích materiálů a mikrobiologických vzorků. Renesanci toto vojenské zařízení zažívá od roku 2001, kdy v souvislosti s teroristickými útoky 11. září 2001 – v USA a závazky AČR z pražského summitu NATO byly vládou ČR a tehdejším ministrem obrany Jaroslavem Tvrdíkem uloženy armádě úkoly k budování prvků a systému biologické ochrany. Dříve utajovaný ústav tak představoval vhodné místo pro dnes stávající OBO, které do roku 2006 prošlo hlavní etapou rekonstrukce a následně i další výstavbou. [43]

Díky zvýšenému výskytu VNN v průběhu několika minulých let, uložila Bezpečnostní rada státu usnesením č. 38 z roku 2014 Centru biologické ochrany zajistit připravenost OBO Těchonín na příjem a následnou izolaci pacientů včetně jejich kontaktů, u nichž je pravděpodobné vysoké riziko nákazy, tehdy konkrétně virem Eboly. Dále také uložila povinnost zajistit školení pracovníků rezortu zdravotnictví a Agentury vojenského zdravotnictví, zaměřující se na poskytování lékařské péče o nemocné s VNN v prostředí OBO Těchonín. [44]

Dle zprávy o výsledcích vyhodnocení připravenosti a reakce České republiky na epidemii Eboly publikovanou v srpnu 2016, byl na základě jednání expertů z Ministerstva obrany, Ministerstva zdravotnictví a Nemocnice Na Bulovce stanoven mechanismus aktivace Centra biologické ochrany pro příjem pacienta. Aktivace proběhne na základě žádosti hlavního hygienika ČR předané prostřednictvím Operačního a informačního střediska (dále jen OPIS) MV-GŘ HZS ČR při obsazenosti prvního lužka v CVNN. Díky uložení úkolů v usnesení BRS Ministerstvo obrany vydalo Rozhodnutí o změně oprávnění k poskytování zdravotních služeb č.j. 623-4/2014-3416, na jehož základě Vojenský zdravotní ústav, respektive odbor biologické ochrany Těchonín může poskytovat akutní lůžkovou péči typu standardní pro 20 lůžek. Jako reakce na tento úkol byl také zpracován Plán aktivace OBO Těchonín, a v listopadu 2014 schválen náčelníkem Generálního štábu Armády ČR. Plán aktivace má za cíl postupné zvyšování schopností v příjmu osob k poskytování zdravotních služeb dle zadaného rozsahu a časové normy. V roce 2016 bylo OBO Těchonín uděleno oprávnění poskytovat zdravotní služby ve formě akutní lůžkové péče intenzivní. [44]

Význam. Toto zařízení je svým charakterem ve střední a východní Evropě ojedinělé. Dnes je připraveno poskytovat péči nejen vojákům naší armády a smluvních partnerům, ale také občanům České republiky. Odbor splňuje hned několik funkcí, především jde o armádní biologický ochranný výzkum, je také školícím a výcvikovým centrem pro specialisty biologické ochrany nejen v ozbrojených silách ČR, ale také jiných armád spojenců či specialistů z civilního sektoru. Další významnou funkcí OBO je schopnost izolace pacientů či osob potencionálně nakažených vysoce nebezpečnými infekčními nemocemi. Centrum dokáže jednak zajistit karanténu vojáků vracejících se ze zahraničních misí z oblastí se zvýšeným epidemiologickým rizikem, jednak karanténu civilního obyvatelstva s podezřením na VNN, a také izolaci a léčbu těchto osob včetně

intenzivní péče. K této funkci slouží specializovaná infekční nemocnice, jež je součástí centra. [45]

OBO, v médiích označované jako vojenská nemocnice v Těchoníně, dle slov jejího ředitele působí jako záložní nemocnice pro Nemocnici Na Bulovce v případě léčby pacientů s VNN. Je také jediným tuzemským zařízením, které může zpracovávat vzorky od pacientů s VNN řazené do BSL 4, tedy s přítomností biologických agens, pro které je nutný nejvyšší možný stupeň ochrany. I přesto, pokud by došlo k podezření na VNN u případného pacienta, odebrané vzorky biologického materiálu by byly odeslány do referenční laboratoře v berlínském Institutu Roberta Kocha pro potvrzení diagnózy. Pro získání oprávnění referenční laboratoře je nutné vyšetření vyššího množství vzorků od infekčních pacientů, což je nyní nemožné, vzhledem k jejich počtu. [46]

V centru biologické ochrany, dle hlavního armádního epidemiologa Libora Píši, pracuje 30 zaměstnanců, také se zde provádí výcvik lékařů a specializovaný výzkum. Kromě vojáků v karanténě po zahraničních misích tam dosud nikdo neležel. Rezort obrany ročně vynaloží na běžný provoz 130 milionů korun. Až v případě registrace OBO mezi zdravotnická zařízení typu civilních nemocnic by léčbu hradily jednotlivé zdravotní pojišťovny. *„Podmínkou registrace OBO Těchonín do sítě lůžkových zdravotnických zařízení je to, že zde bude k dispozici dostatek zdravotnického personálu.“* sdělil Píša. [47]

Funkce OBO lze rozdělit na:

- řízení specifického obranného systému v boji proti bioterorismu a při ochraně vojsk před biologickými zbraněmi;
- garance specializace AČR v rámci NATO na ochranu proti zbraním hromadného ničení v oblasti biologické ochrany, současně podpora JCBRND COE v této oblasti;

- řešení úkolů ve prospěch integrovaného záchranného systému ČR (IZS);
- uložení vojenské a specializované zdravotnické techniky pro mobilní biologické týmy, mobilní hospitalizační jednotku a mobilní polní mikrobiologickou laboratoř; současně zajištění výcviku pro nasazení těchto prvků do misí;
- laboratorní diagnostika biologických agens zneužitelných k bioterorismu nebo k přípravě biologické zbraně;
- izolace a hospitalizace osob s vysoce nebezpečnými nákazami (při vyhlášení krizového stavu a v souladu s právními předpisy vztahujícími se k poskytování zdravotních služeb). [48]
- provádění výzkumných a vývojových prací v oblasti obranného a bezpečnostního výzkumu, především se zaměřením na problematiku rizikových a vysoce rizikových biologických agens a jimi vyvolaných onemocnění. [49]

K hlavním částem OBO patří specializovaná infekční nemocnice (dále jen SIN), výzkumné a klinické laboratoře, izolačně-karanténní kapacity, školící a vzdělávací středisko, ubytovací kapacity, sportovně-rehabilitační zázemí, skladovací a garážovací kapacity. [50]

OBO Těchonín má v současné době k dispozici 20 lůžek pro poskytování akutní lůžkové péče standardní, dále 6 lůžek typu Intensive Care Unit 2. stupně, tedy vyšší intenzivní péče a dále pak 2 lůžka ICU 3. Stupně poskytující resuscitační péči. Tyto počty by dokázalo centrum v případě potřeby navýšit až o polovinu. Pro potřeby karantény disponuje 100 lůžky. [51]

Specializovaná infekční nemocnice. Samotná nemocnice je konstruovaná s vysoce specializovanými filtroventilačními a odpadovými systémy, které jsou zodpovědné za zabránění šíření infekcí mimo objekt nemocnice. To by mohlo být hrozbou pro okolní populaci. K ochraně personálu jsou používány specifické

ochranné prostředky, které zabraňují přenosu nákazy na ošetřující personál. Pacientům by přesto byla poskytována péče na stejné úrovni jako u jiného poskytovatele lůžkové péče. Stejně tak to platí pro materiální a přístrojové vybavení. Této úrovni je dosahováno díky spolupráci s civilními specialisty a pro správnou funkci je nepostradatelná. Lze tedy říci, že OBO resp. SIN jako jediné zařízení v ČR, dokáže s téměř 100% jistotou dokonale pacienta izolovat a zabránit tak přenosu nemoci na ošetřující personál či populaci. [45]

Budova SIN je tvořena několika podlažími. Spodní technické zázemí tvoří „srdce“ celé nemocnice. Dochází zde k čištění odpadních vod a vzduchu. Až paradoxně může znít, že právě čištěná odpadní voda představuje problém skrývající se v jejím složení. Všechny odpady včetně vody jsou sterilizovány a „supersterilní“ voda, může narušovat místní ekosystém. Nemocnice také disponuje vlastní spalovnou. Součástí střešní části nemocnice je moderní heliport disponující světelným naváděním v kterékoli denní či noční době. „Mozek“ nemocnice představují velíny. Jedná se o řídicí, komunikační a monitorovací centra. Celá nemocnice je protkána sítí kamerového systému a čidel, jimiž snímané obrazy a parametry z jednotlivých technologií jsou přenášeny právě do monitorovacího pultu velínu. Ten zajišťuje nepřetržité spojení jak s technickým personálem, tak ošetřujícími v infekční části nemocnice pomocí komunikátorů. Nepřetržité sledování pohybů personálu, dohled při průběhu dekontaminace a možnost dostupnosti rady při technických komplikacích usnadňuje práci při péči o nemocného a zároveň eliminuje riziko nákazy, či poranění ošetřujícího personálu. Infekční část nemocnice je oddělena úsekem dekontaminace. Ten lze chápat jako vstupní a výstupní filtr pro personál opatřený zdvojenými dveřmi, kde při opouštění infekční části dochází k mechanické a chemické dekontaminaci osob a ochranných pomůcek. Filtr je dálkově ovládán z velína, který umožňuje otevření vždy pouze jedné dveří v jeden moment, což zabezpečuje nepropojení atmosfér infekční a čisté části nemocnice.

K samotné dekontaminaci se využívá až 3% roztoku Persterilu, což je vysoce účinná dekontaminační látka na bázi kyseliny peroxooctové. [43]

Pacientská a laboratorní část nemocnice je hermeticky uzavřena a má vlastní atmosféru. Funguje na bázi podtlakového systému, kdy při otevření dveří je okolní vzduch nasáván do vnitřního prostoru a tím je vyloučena případná kontaminace vnějšího prostředí. Pracovníci v laboratořích a SIN používají ke své ochraně přetlakové obleky či obleky za použití ochranných obličejových masek, či kukel a filtroventilačních jednotek. Funkce přetlakových obleků, nazývaných skafandr, je stejná jako u výše zmíněného podtlakového prostředí. Při jejím narušení není kontaminovaný infekční vzduch nasáván do obleku, nýbrž čistý přiváděný vzduch je vyfukován z obleku do okolního prostředí. Bezpečnost personálu je vždy na prvním místě. Ochranný oblek sám částečně omezuje výkon práce. Z důvodu snížení fyzické i psychické zátěže je proto omezena i doba pobytu jednorázového pobytu v obleku, je stanovena pouze na dvě hodiny. Okna jsou třívrstvá a nelze je otevřít. [52]

Případní pacienti ošetřovaní v SIN, by byli převážně nakaženi nemocí spojenou s vysokým úmrtím. Tento důvod vyžaduje, aby součástí zařízení byla i pitevna s možností uložení zemřelých. Nemocnice disponuje i nekroptickou laboratoří pro vyšetření biologických materiálů. V případě nutnosti provedení chirurgického zákroku lze využít i operačního sálku se základním vybavením pro provádění výkonů i v celkové anestezii. [42]

2.3.4 Jednotka AZ Odboru biologické ochrany Těchonín

Již v roce 2015 se začalo hovořit o vytvoření specializované jednotky aktivní zálohy pro toto zařízení, která by byla připravována na stanovené úkoly. Dnes, v době míru a při nízkému výskytu mimořádných událostí spojených s biologickými agens není nutné mít stálou jednotku lékařů a zdravotníků

pro trvalé udržení požadovaných schopností v maximálním rozsahu. Snahou AČR bylo přilákat především lékaře a zdravotnický personál a další specialisty z civilního sektoru, kteří mohou nabídnout své znalosti z různých oborů, a v případě aktuální potřeby doplnit nebo nahradit armádní specialisty. [53]

Jednotka začala naplňovat své počty od poloviny roku 2017 a v ideálním případě by její kapacita měla dosahovat 135 záložníků. Prozatímní naplněnost této jednotky (k březnu 2018) dosahuje kapacity 102 vojáků, to představuje daleko vyšší čísla, než tomu bývá u pěších rot při KVV. Zájem o jednotlivé pozice v této jednotce AZ lze připisovat především dobré pověsti vojenských zdravotníků a také výjimečnosti tohoto vojenského zdravotnického zařízení jako takového [54]

Strukturu jednotky lze rozdělit na sedm částí:

- Oddělení zabezpečení příjmu nízkoprahových nákaz v čele s náčelníkem oddělení a čtyřmi skupinami zabezpečující příjem;
- Oddělení dočasné hospitalizace v čele s náčelníkem oddělení a čtyřmi skupinami dočasné hospitalizace;
- Oddělení intenzivní péče v čele s náčelníkem oddělení a čtyřmi skupinami intenzivní péče;
- Pracoviště farmacie a zdravotní techniky tvořeno starším farmaceutem-specialistou a vedoucím starším farmaceutem;
- Oddělení laboratorní diagnostiky a zobrazovacích metod tvořeno pracovištěm diagnostiky biochemické, hematologické, mikrobiologické a pracovištěm radiodiagnostiky;
- Pracoviště patologie disponující lékařem-patologem, autoptickým laborantem a laborantem;
- Skupina zabezpečení v čele s velitelem skupiny, dále pak s kuchaři, řidiči a techniky. [55]

Jádro jednotky AZ pak tvoří zdravotnický personál, z větší části jde o lékaře, zdravotní sestry a sanitáře. Počty vojáků jsou uzpůsobeny tak, aby byly dodrženy požadavky platné legislativy ve vztahu k poskytování zdravotní péče, a zároveň bylo možné zajistit plynulý chod jednotlivých oddělení za požadovaných podmínek bez narušení úrovně a kontinuity péče o pacienta. Jejich odbornost je pak odvislá od zařazení na výše uvedená pracoviště. [55]

Stěžejní jsou návyky v rámci bezpečnosti. Jde především o dodržování podmínek a opatření k zabránění šíření VNN, bezpečný pohyb, správné používání pomůcek a manipulace s materiály, odpady, tak aby nedošlo ke kontaminaci okolí. Poskytování péče pacientovi není cílem cvičení, SIN není totiž klasické zařízení, ale spíše zařízení zajišťující ochranu před další kontaminací VNN. Plán výcviku představuje získání základních operačních schopností, dovršení plných operačních schopností bez pomoci profesionálů. Školení, která jsou součástí cvičení, tvoří také školení na zdravotnickou techniku, školení pro skupiny zabezpečení, školení referentů, polní výcvik, topografie, ochrana proti ZHN a vševojskový výcvik. Cvičení se stávají náročnějšími opakováním s navyšováním nových dovedností. Cílem je vytvoření kompaktní jednotky s minimální fluktuací personálu. Po 4-5 letech je voják v AZ při OBO schopný zvládnout základní dovednosti. [56]

Proces povolávání je již zkrácený. Nasazení jednotky AZ záleží na situaci a dosavadním počtu profesionálů, kteří budou aktuálně dostupní. Po 14 dnech nepřetržitého provozu by nejspíše došlo k povolání celé jednotky pro zajištění provozu. Varianty jsou buďto doplnění určitých profesí do řad profesionálů, či vystřídání profesionálů. Nikoliv však od prvního dne, ale dle situace. [23]

3 CÍL PRÁCE

Pro přesnější vymezení výzkumu této práce musel být definován cíl práce.

Cíl práce:

„Získat poznatky o možnostech využití nově vzniklé aktivní zálohy při Centru biologické ochrany.“

Pro plné pochopení stanoveného cíle a přehlednost práce je nutno si vytyčit pomyslné hranice výzkumu, k tomu mi pomohly zvolené dílčí cíle.

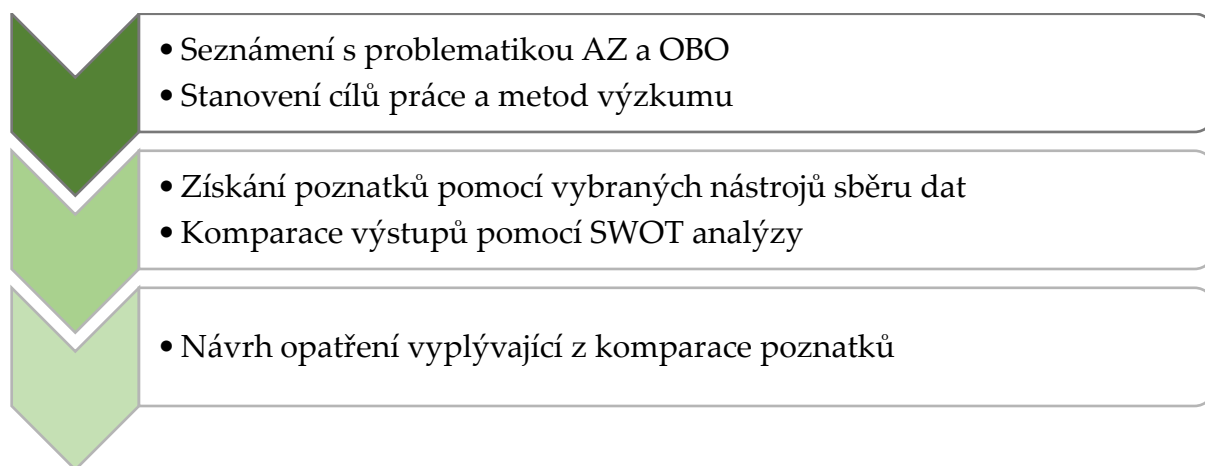
1. Seznámit s problematikou Aktivních záloh OS ČR.
2. Přiblížit úkoly a význam Odboru biologické ochrany Těchonín.
3. Zjistit možnosti začleňování AZ do stanovené struktury OBO v Těchoníně.
4. Predikovat možnou budoucnost jednotky AZ pro výše uvedený odbor.
5. Navrhnout možná řešení pro rozvoj této jednotky na základě provedené SWOT analýzy.

4 METODIKA

Metodologická část je důležitou částí diplomové práce. Její význam je především v úplném a přesném pochopení přístupů a procesu zpracování výzkumné části diplomové práce. Kellner (2013) uvádí, že bez metodologie a jejího zakotvení jsou veškerá snažení o výzkum irelevantní. Také zmiňuje, že metodologické zakotvení je nutná součást práce. [57]

Pro splnění výše uvedeného cíle práce jsem zvolil kvalitativní výzkum. Ten pracuje s mnoha informacemi, avšak s méně respondenty, dochází v něm k silné redukci počtu sledovaných jedinců. Majerová (2009) také upozorňuje, že problematiku se stává generalizace na populaci. [58]

V rámci výzkumu provádím komparaci získaných poznatků prostřednictvím strategické metody zvané SWOT analýza. Ta se zaměřuje na analýzu vnitřního a vnějšího prostředí. Pro získání vstupních dat do jednotlivých kvadrantů SWOT analýzy jsem si určil tři nástroje pro sběr dat – obsahová analýza dokumentů především legislativy, známá také jako sekundární analýza, dotazování formou rozhovorů s odborníky a pozorování. Za využití metody indukce jsem ze získaných dat hledal možné návrhy opatření pro rozvoj zmíněné jednotky. Pro přehlednost výzkumu demonstruji postup na Obr. 2.

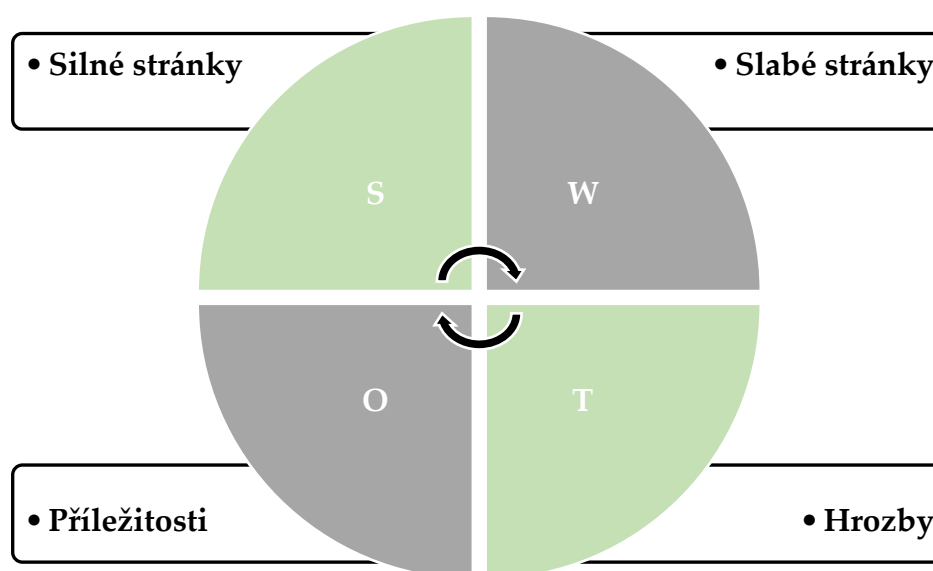

Obrázek 2 – Postup při zpracování kvalifikační práce

4.1 SWOT analýza

SWOT analýza představuje strategickou analýzu daného subjektu. Tato metoda je tvořena čtyřmi kvadranty, které představují silné a slabé stránky organizace či subjektu a dále pak možné příležitosti a potenciální hrozby. SWOT analýza není výsledná strategie, je pouze nástrojem pro její určení a rozvoj. Její schopnost je omezena na takovou míru, jaká je schopnost jejího uživatele. [59]

Počáteční písmena anglický názvů zkoumaných částí tvoří akronym, resp. samotný název metody. Tuto skutečnost znázorňuje Obr. 3. Zpravidla silné a slabé stránky se považují za vnitřní prostředí organizace. V případě analýzy vnitřního prostředí se výzkumník zaměřuje na oblasti personální a technické vybavení, existence informačních systémů, produkce. Oproti tomu příležitosti a hrozby se zařazují do prostředí vnějšího, které zkoumaný subjekt, tedy organizaci mohou ovlivňovat zvenčí a jejich působení lze ovlivnit jen minimálně. Zkoumáním vnějšího prostředí se sleduje společenská situace, demografické vlivy, technické prostředí a technologie, ekonomické či politické faktory. Zkoumat lze i potenciální konkurenci.

Obrázek 3 – Matice SWOT analýzy [59]

4.2 Nástroje pro sběr dat

Pozorování. Disman (2011) uvádí, že nejspolehlivější formou pozorování je zúčastněné pozorování, kdy dochází k sociálnímu ukrytí tazatele. Také připomíná, že v případě používání záznamových zařízení jako skrytá kamera, je největším problémem etičnost. V případě provádění otevřeného pozorování, kdy zkoumaný vzorek osob o výzkumu vědí, může být pozorování zkresleno. [60]

Pro pozorování jsem vybral dvě cvičení. Prvním je Kurz základní přípravy pro specialisty, pořádaný Velitelstvím výcviku – Vojenské akademie ve Vyškově pořádaný od 4. do 15. září 2017. Druhým pak cvičení jednotky Aktivní zálohy Odboru biologické ochrany v Těchoníně v termínu od 20. listopadu do 1. prosince téhož roku. Cvičení probíhalo v areálu Vojenského zařízení Odbor biologické ochrany Těchonín. Za zkoumaný vzorek je považována skupina občanů ČR ucházející se o místo v aktivní záloze u výše zmíněné jednotky a jejich výcvik.

Dotazování. Dalším nástrojem bylo zvoleno dotazování, konkrétněji formou polostrukturovaných rozhovorů. Ty byly vedeny s odborníky na danou problematiku s vojáky z povolání. Pro specifičnost zkoumaného jevu byl výběr vzorku respondentů proveden metodou výběru soudců, kdy jsou do výběru vzorku zvoleni experti na danou problematiku. Sedláková dále upozorňuje, že: *„...po vzorcích vybraných účelově chceme, aby reprezentovaly zkoumaný jev, přesněji jeho variabilitu.“* [61, s. 102]

Také pak zdůrazňuje, že při použití záměrného výběru nelze předem určit velikost zkoumaného vzorku. Pro zvýšení datové saturace byla tedy následně zvolena metoda **snowball technique**. Tato technika tzv. nabalující se sněhové koule, využívá předchozího respondenta k navržení dalšího vhodného jedince do zkoumaného vzorku. [61]

Důležitým procesem byla po provedení rozhovorů písemná transkripce ze záznamového zvukového zařízení. K tomu jsem vytvořil záznamový arch a v tomto dokumentu hledal výstupy vhodné pro vytvoření SWOT analýzy. Jednotlivé výstupy zaznamenával, v případě že v dalším přepisu rozhovoru objevil určitou pravidelnost těchto témat, zvolil je následně jako stěžejní body pro vytvoření matice SWOT analýzy. Pro rozhovory byly zvoleny zainteresované osoby orientované v této problematice či s osobní zkušeností s ní.

Obsahová analýza. Ideální metodou pro zpracování dat jak z oficiálních zdrojů či neoficiálních pramenu se jeví obsahová analýza. Kvalitu této metody jistě tvoří její vysoká strukturovanost a vysoký stupeň verifikovatelnosti. [62]

Obsahovou analýzou dokumentů je myšlena sekundární analýza legislativy a koncepčních norem zabývající se zvolenou problematikou. Jedná se především o strategické písemnosti vojenského charakteru, zákony a ústavní zákon definující ozbrojené síly a jejich působnost. Těmito dokumenty se zabývám v oddílu 2.2.2 Analýza legislativy a koncepčních norem.

Díky skutečnosti, že aktivní záloha při Odboru biologické ochrany Těchonín je celkem novodobou záležitostí a velmi specifickým prvkem v OS ČR, rozhodl jsem se čerpat informace i z jiných zdrojů. Vybranými prameny jsou také články a další dokumenty zabývající se problematikou aktivních záloh či Centrem biologické ochrany v Těchoníně.

4.3 Faktory omezující výzkum

I přesto, že Odbor biologické ochrany se svou specializovanou infekční nemocnicí již dnes není utajovaným zařízením a za jistých stavů by byl i pro civilní použití, stále se jedná o vojenské zařízení, tedy o součást ozbrojených sil ČR. Stejně tvrzení platí i o fenoménu Aktivní záloha OS ČR. Některé informace mohou mít tedy charakter vyžadující jejich utajení a seznámení s nimi civilní veřejnost je nepřípustné.

V této práci tedy není možné uvést detailní struktury jednotek, počty systemizovaných míst dané jednotky ani jejich přesný charakter, počty vojáků jak z povolání, tak v aktivní záloze. Dále nejsem kompetentní ke zveřejňování technicko-taktických dat, vnitřních směrnic, nařízení a postupů pro služební potřebu, jež také mají určitý stupeň utajení.

5 VÝSLEDKY

5.1 Pozorování

Prvním cvičením byl Kurz základní přípravy pro specialisty, pořádaný Velitelstvím výcviku – Vojenské akademie ve Vyškově pořádaný od 4. do 15. září 2017. Druhým pak cvičení jednotky Aktivní zálohy Odboru biologické ochrany v Těchoníně v termínu od 20. listopadu do 1. prosince téhož roku.

Během svého pozorování jsem dospěl k těmto skutečnostem:

Charakteristika jedinců. Vojáci a vojákyně v kurzu jsou velmi motivovaní jedinci. Mají snahu o svůj osobnostní i odborný rozvoj. Většina z nich pracuje ve zdravotnictví a je často vystavována stresovým situacím. Dokážou jednat s klidnou hlavou a s rozvahou, což si přináší nejspíše ze svých civilních zaměstnání.

Fyzické síly frekventantů nejsou optimální, což se projevovalo při některých fyzicky náročnějších či vytrvalostních úkolech. Protože četa byla tvořena především ženami a mladšími muži bez zkušenosti s fungováním AČR, některá chápání rozkazů byla pro ně složitější. S respektem však přistupovali k činnostem vyžadující zvýšenou bezpečnosti a soustředění, např. manipulace a střelba ze zbraně, pohyb v osobních ochranných pomůckách a zamořeném prostředí.

Do Jednotky AZ OBO Těchonín jsou přijímáni pracovníci s odbornou způsobilostí pro výkon povolání, která tvoří strukturu jednotky. K nejpočetnějšímu patří nelékařští zdravotníci - pracovníci v oboru všeobecná sestra, zdravotnický záchranář či zdravotnický laborant. Pozorováním také bylo zjištěno, že schopnost jednotlivých účastníků komunikovat v cizím jazyce není na takové úrovni, aby jí bylo možné využít pro spolupráci se zahraničními subjekty.

Vstup a setrvání v jednotce. Během cvičení jsem také zaregistroval i skutečnosti ovlivňující setrvávání cvičenců ve výcviku. Zkoumaný vzorek přiznal, že i když se jedná o cvičení trvající zhruba 14 dní, rodina je jedním z prvků, které rozhodují, zda na cvičení přijedou či setrvají v aktivní záloze samotné.

Dalším prvkem omezující svobodné rozhodnutí občana setrvat v aktivní záloze bývá zaměstnání. Pokud je dotyčný OSVČ, často je schopna provoz zabezpečit sama. V případě, že voják v AZ je v pracovním poměru vůči zaměstnavateli, je situace složitější. Jak již bylo uvedeno, většina cvičenců jsou zaměstnanci složek IZS a především zdravotníci. I dnešní personální nedostatky zdravotnických pracovišť vedou k případům, že zaměstnavatel nerespektuje zákon o vojácích z povolání a diskriminuje je. I přesto, že všichni patří k silně motivovaným jedincům s chutí obětovat svůj čas pro přípravu k řešení biologických rizik na území ČR, bude vždy kompenzace za ztrátu finančního příjmu od civilního zaměstnance představovat důležitou roli v setrvání a ke vstupu do AZ.

Dále jsem dospěl k poznatkům, které mohou mít další vliv na vstup zájemců do jednotky AZ. Vstupní bránu do armády tvoří rekrutační střediska a krajská vojenská velitelství daného kraje. Díky nové jednotce a jistou neznalostí příslušníků na výše uvedených pracovištích dochází k vytvoření dostatečného prostoru pro poskytnutí nepravdivých a zavádějících informací o problematice. Zájemce, který se v takovém prostředí nachází, vynakládá dostatečný čas a finance na zařazení, je v závěru demotivovaný a znechucen přístupem těchto pracovišť. Tento faktor může ovlivnit přísun nových zájemců.

V průběhu cvičení jsem získal zpětnou vazbu od jednotlivých příslušníků Jednotky AZ OBO Těchonín o jejich zájmu stát se vojáky z povolání. Při absolvování Kurzu základní přípravy nejen pro specialisty, dotyční měli

praktickou představu o náplni tohoto kurzu a získali náhled na vojenské prostředí. Pravidelným cvičením aktivní zálohy již při Odboru biologické ochrany v Těchoníně se seznámili příslušníci jednotky s moderními technologiemi a s možnostmi jejich dalšího rozvoje. Část cvičenců se na základě této skutečnosti dnes již připravuje na tříměsíční výcvik v podobně Kurzu základní přípravy, který musí projít každý uchazeč, který má zájem do AČR vstoupit jako voják z povolání.

5.2 Rozhovory

Rozhovory zaznamenávané na záznamové zařízení byly následně přepsány do písemné podoby tak, že jejich skladba je rozdělena do kategorií dle jejich podobnosti. Předpokládám, že takovéto sestavení bude pro čtenáře nejpřehlednější a také vhodnější pro usazení výstupů do SWOT analýzy.

5.2.1 Přínos

(R1)

- Změnou předpisů a legislativy došlo k vyšší efektivitě AZ a s tím i zlepšení její úrovně a atraktivity.
- AZ OBO – z důvodu zajištění trvalé připravenosti nemocnice schopnost poskytnout zdravotní péči (usilovalo se už 5 let), v personálním stavu (profesionálů) nelze trvale zajistit dlouhodobě. (vojenská zdravotnická služba zajišťuje i polní nemocnice pro mise apod.)
- Získání odborných zaměstnanců je složité, nelze je využít v jiných oblastech.
- Někteří specialisté v AČR nejsou a jedna z možností jak využít jejich odbornost v AČR je formou AZ.
- Možnost doplnění stavů o specialisty, kteří nejsou k dispozici v AČR.
- Možnost vystřídání stálého stavu personálu, který by trvale nemohl zajistit provoz OBO.

- Využití je nejen pro účely ČR. Stát nese zodpovědnost za své občany a měl by být schopen řešit takovéto situace. Ne vždy to lze za pomoci svých sil a prostředků, využívá zařízení jiných států pomocí mezinárodních smluv.
- Možnost rozvoje - využití pro nasazení i mimo kamennou nemocnici. Například u mobilních prvků v misích. Plnohodnotná náhrada personálu v SIN a poskytování zdravotních služeb.
- Práce je velmi atraktivní a zajímavá.
- Silné stránky jsou ve využití celé řady specialistů ze zdravotnického provozu se zkušenostmi (z civilního sektoru), doplnění počtu stávajících pracovníků AČR.
- AČR nyní sama potřebuje navyšovat počty, AZ je jeden ze zdrojů jak podpořit síly a schopnosti AČR. Změna funkce OBO a AZ se nyní nepředpokládá (vládou je posvěcena a zaštitěna mezirezortní dohodou).
- AZ je jeden ze způsobů jak doplnit a udržet schopnosti armády.

(R2)

- Omezené lidské zdroje pro provoz nemocnice - myšlenka AZ jako elegantní řešení.
- Počty jsou zcela naplněné a v případě fluktuaci je možnost vybrat z dalších zájemců, na odborné pozice je převis zájemců o službu v AZ, nutno je ale vycvičit.
- Zapojení aktivních záloh – dobrovolně, odborné nebo vlastenecké záměry, entusiasmus, motivovaní jedinci
- AZ jako zdroj trvalých zaměstnanců pro AČR.

(R3)

- Změna legislativy byla přínosem pro AZ - vyhláška o zdravotní způsobilosti (vyšší šance vstoupit do AZ i s jinou zdravotní klasifikací)

kromě A), novelizace zákona 45/2016Sb. (navýšení odměn, vztah k zaměstnavateli).

- Vytvoření kurzu pro specialisty (zvýšení přísunu lidí).
- Důvody, které vedou k naplněnosti jednotky je především všeobecně dobré jméno zdravotnictví AČR (moderní prostředky a výbava, možnosti rozvoje, výzkum apod.), dříve utajované pracoviště přitahuje lidi, u zdravotníků jako forma prevence syndromu vyhoření, zvyšování odbornosti využité i v civilní sféře, patriotismus, možnost zapojení do zahraničních operací.
- Dříve nutnost žádat vládu ČR o schválení mimořádného povolání, dnes již povolání do operačního nasazení.
- Levnější než výcvik vojáka ve vojenské činné službě.
- Vytvoření prostoru pro kontakt občanů a AČR, nemusí vstupovat do rezortu obrany.
- Není nutné zaškolení v rámci odbornosti.
- Samotné pozice různých specialistů v AČR nejsou obsazena, ale v AZ obsazena jsou. Přínos odbornosti pro AČR. Nabídka míst v AČR pro specialisty v AZ.

5.2.2 Slabé stránky

(R1)

- Problematické je u jednotlivých pozic hledání specialistů, schopnost splnit požadavky pro zájemce o vstup do aktivních záloh.
- Zájemci jsou často vyřazováni kvůli zdravotnímu stavu.
- U pěších rot se jedná o mladé lidi a problém nenastává. U OBO jsou to převážně ženy a lékaři, ti pokud jsou atestováni, už nejsou nejmladší. Těžko lze kompenzovat jejich ušlý plat a náročné je také zvládnutí absence, pokud musí projít 6týdenním výcvikem ve Vyškově (ženy mají rodiny a podobně).

- Subjektivní a objektivní důvody, proč se jedinci nedostavují na cvičení, jistě existují, proto jsou alespoň dvě cvičení během roku, aby bylo možno zajistit výcvik pro všechny.

(R2)

Při přepisu rozhovoru s tímto respondentem nebyly shledány žádné výstupy, které by bylo možné zařadit do této kategorie. (pozn. autora)

(R3)

- Fluktuace lidí je pro nás nejzranitelnější oblastí, není však problém nahrazovat novými zájemci. Nutné je však zahájení jejich rekrutace v případě potřeby i výcvik ve Vyškově, což prodlužuje čas pro přiřazení k jednotce AZ OBO Těchonín.
- Na AZ nejsou kladeny žádné požadavky, krom odbornosti a zdravotní způsobilosti, což na jedné stránce neomezuje při jejich náboru, avšak omezení je ze strany rozvoje.
- Plné osazování specifických pozic v jednotce.

5.2.3 Příležitosti

(R1)

- V současné době AZ ze stran AČR je velmi podporována.
- Podpora je vnímána jak ze strany Ministerstva obrany, tak ze strany Generálního štábu AČR.
- S AZ se počítá i v rozpočtové kapitole MO.
- Pokroky v technologiích. Rozšíření laboratoří.

(R2)

- Zahraniční mise – záleželo by na konkrétní situaci, technicky na mise vyjíždí organické jednotky, které jsou secvičené. Do budoucna je to jistě možné.
- Jednotlivé ZZS a jejich biohazard-tým, podílení se na jejich přípravě (konzultace OOPP apod.), činnost v ohnisku nákazy a metody dekontaminace.
- Zapojení do mezinárodních projektů – v rámci armád NATO spolupráce ve sjednocení postupů.

(R3)

- Budoucnost - v případě vyžádání mobilní hospitalizační jednotky (není zatím součástí OBO), do budoucna jsou však možné zahraniční mise, legislativa umožňuje.
- Motivace členů jednotky především prostřednictvím vytvářením zajímavého výcviku, proto aby lidi neodcházeli. Přístup školitelů, přístup velitele jako manažera jsou považovány za další důležité aspekty.
- Pokud by se nahlíželo na vojáka v AZ zákonem o vojácích z povolání, museli by vojáci v AZ absolvovat jazykové kurzy, kurzy pro důstojníky apod.
- Cílení na 5000 vojáků v záloze do roku 2020 v budoucnu zvyšuje průběžné zlepšování podmínek pro jednotlivé AZ.
- PR jednotky jednoznačně ovlivňuje nábor lidí.
- Možnost mobilní hospitalizační jednotky, prioritně určení pro SIN v OBO.
- Vzdělávání je omezeno pouze na cvičení.

5.2.4 Hrozby

(R1)

- Personální nedostatek je i v provozu zdravotnických zařízení, pokud bychom odčerpali i zaměstnance z takovýchto oddělení, mohlo by to omezit jejich nástup na cvičení.
- Důležitost představuje také komunikace KVV s odborem.
- Nejsou dořešené přístupy k vojákům v aktivní záloze. Zákon 45/2016 Sb. na vojáka v AZ se pohlíží v určitých případech jako na vojáka z povolání. Ne však všechny paragrafy lze na vojáky v AZ použít. Časový plán cvičení je omezující a nelze vojáka vyslat na cvičení nad časový rámec uvedený v legislativě (zaměstnavatel by nemusel tolerovat setrvání zaměstnance v pracovním poměru).
- Výskyt VNN na území státu bude vždy krizovou situací a bude záležet na Bezpečnostní radě státu a vládě ČR jakým způsobem bude povolávat AZ.
- Za komplikovanější považuji vycházet dle pravidel a rozpočtu AČR. Jednodušší je tomu u soukromých společností a příspěvkových organizací. Dané problémy se dají řešit, je to zdlouhavé, ale lze se na to připravit. Pokud očekáváme vyšší výdaje, počítáme s nimi již několik let do budoucna.
- Ohrožení představuje především změna legislativy, ta se však zatím nepřipravuje.
- Důležitým prvkem, kterému by měl být věnován zvýšený důraz, jsou podmínky pro fungování AZ ve vztahu k civilním zaměstnavatelům.
- Politický boj, změna vláda by nejspíš nemělo změnit postoj k OBO. Reakce na vyjádření Bezpečnostní rady státu, vláda ČR a Nejvyššího kontrolního úřadu jsou ve prospěch OBO.

(R2)

Při přepisu rozhovoru s tímto respondentem nebyly shledány žádné výstupy, které by bylo možné zařadit do této kategorie. (pozn. autora)

(R3)

- Legislativa ne zcela odpovídá požadavkům AZ, vydávají se sice rozkazy ministra obrany či náčelníka Generálního štábu AČR upřesňující situaci dříve než to vyjde oficiálně v zákoně.
- Informování KVV a rekručních středisek (neznalost problematiky naší specifické jednotky), kvalita poskytovaných informací při prvním kontaktu mohou rozhodovat o vstoupení do AZ.
- Pozice vysoce specifických odborností – i v ČR je odborníků málo a nemožnost kompenzovat finanční ztrátu platu.
- Vztah zaměstnanec a zaměstnavatele - zaměstnavatel diskriminuje zaměstnance (buď AZ anebo pracovní poměr u něj, dopracování zbylých hodin)

5.3 Obsahová analýza

Vlček ve svém článku „**Aktivní záloha ozbrojených sil**“ přisuzuje naplněnost jednotky AZ, zejména z důvodu přístupu KVV k dané jednotce. [63, str. 71]

Tříletý cyklus se uzavírá a následně začíná znovu od začátku. To je problém u nefluktujících útvarů. Cyklus se totiž zcela uzavírá a není možnost dalšího rozvoje. Také vzdělávání velitelů v oblasti AZ je nízká vůči AČR, to pak způsobuje rozdíl mezi profesionální AČR a AZ, pak nelze mít schopnou jednotu, natož aby zastoupila profesionály.

Burian (2012) také poukazuje na nevyužívání možností nabízené ze stran CIOR³. Bohužel, využívání CIORu omezuje vojáky v aktivní záloze především jejich nedostatečná zahraniční jazyková schopnost. Druhým aspekt představuje financování kurzů a ochota ze strany AČR. Důležitou složkou dále uvádí, bývá vzdělání záloh v mezinárodním prostředí. [64]

Michna ve své diplomové práci vystihl faktory ovlivňující budoucí vývoj institutu Aktivní zálohy a jejich možnosti využití.

- *„Budoucí vývoj AZ vychází z politické poptávky, legislativních změn a především změn v celkovém přístupu GŠ k institutu AZ. Všechny tyto kroky jsou úzce svázány zejména s kvantitativním rozšířením počtů záložníků a alokací dostatečného množství finančních zdrojů pro další rozvoj institutu AZ“ [65, str. 61]*
- *„Tvorba specializovaných jednotek nejenže umožní vyšší využití specialistů, ale také povede ke snížení celkových nákladů ozbrojených sil, jelikož civilní specializace, které bude armáda přechodně vyžadovat, budou moci být reálně doplněny příslušníky AZ, kteří mohou být povoláni v případě nutnosti na výjimečné cvičení.“ [65, str. 63]*
- *„Možnost nasazení v krizových domácích situacích nevojenského charakteru se časem dále oslabí a AZ zůstane jako poslední instance nasazení, až po nasazení pravidelných ozbrojených sil.“ [65, str. 64]*
- *„Vzhledem k absenci institutu základní vojenské služby AZ představuje také jedinou možnost, jak kvantitativně rozšiřovat zálohu ozbrojených sil a výhledově plně převeze všechny povinnosti záložních sil. Potenciál záložníků je navíc zvýšen díky jejich vysoké efektivitě a nízkým nákladům pro doplnění pravidelných sil AČR.“ [65, str. 67]*

³ The Interallied Confederation of Reserve Officers - Mezispojenecká konfederace záložních důstojníků

Mašek (2011) se domnívá, že pokud budou jednotky využívány a budou se o ně zvýšeně zajímat média, dojde také nejen ke zvýšení prestiže jednotek, ale i společenského uplatnění, které bude nejen pro zaměstnavatele, ale i pro zájemce o účast v aktivních zálohách přitažlivé. [66]

Baránek (2011) upozorňuje, že tříletý výcvik by měl přinášet možnosti dalšího rozvíjení vojáků, kteří v jednotce setrvají. A dle doloženého stavu „vycvičenosti“ jednotky, tvořit další fáze výcviku. Avšak základní stavební kameny by měly zůstat pro výcvik nově příchozích. Také uvádí, že v případě nedostatečné naplněnosti jednotky, jednotka není povolávána na pravidelná cvičení a dochází ke stagnaci jejího rozvoje a upevňování si získaných dovedností a výcviku samotného. [67]

Červinka (2009) v diskuzi své kvalifikační práce popisuje některé důvody vedoucí k nenaplněnosti jednotek. Tvrdí, že *„...dle Zákoníku práce nesmí zaměstnavatel diskriminovat zaměstnance pro jeho příslušnost k AZ. Avšak skutečná situace je taková, že pokud zaměstnanec a zaměstnavatel nenajdou kompromis nebo zaměstnanec neopustí řady AZ, často najde zaměstnavatel zástupný důvod a zaměstnance propustí. Dle informací z MO se pracovní důvody podílí až v 80% na absencích vojáků neúčastnících se výcviku.“* [68, str. 40]

Reaguje také na efektivní fungování krajských vojenských velitelství ze stran přístupu k zájemcům o zařazení k AZ, zprostředkovávání dodávek materiálů. *„V neposlední řadě vyostává otázka, jak by příslušné vojenské zařízení (KVV) dokázalo plnit své stanovené úkoly ve stavu ohrožení státu, popř. za válečného stavu, pokud není schopné zabezpečit drobné dodávky materiálu pro své podřízené jednotky jít za mírového stavu. Výmluvy na nedostupnost materiálu v centrálních skladech pouze zakrývají neochotu vykonávat svědomitě a řádně práci, jelikož lze služebním postupem informovat nadřízené orgány o nedostatku materiálu a požádat o jeho doplnění.“* [68, str. 42]

„Jako důsledek těchto vazeb však musí Česká republika připravovat část svých ozbrojených sil k provádění operací mimo teritorium státu, což může způsobit snížení schopnosti plnit stanovené úkoly uvnitř státních hranic k řešení zejména nevojenských krizových stavů a vyústit v nezbytnost povolání příslušníků AZ do služebního poměru vojáka z povolání.“ [68, str. 46]

Antonín Šeda (2013) klade důraz na význam OBO a popisuje tak i důležitost aktivní zálohy.

„Tím prvním je skutečnost, že se ČR zavázala a také investovala do schopností v rámci ochrany proti zbraním hromadného ničení. Tato schopnost je obsažena v Bezpečnostní strategii ČR z loňského roku i v Obranné strategii ČR. Naši specialisté v ochraně proti zbraním hromadného ničení jsou využíváni i v rámci NATO a EU. V nové koncepci sdílených schopností Severoatlantické aliance se počítá se specializací a kooperací mezi členskými zeměmi.“ [69]

„Podle mého názoru je řešením zachování tohoto pracoviště jako součást centra of excellence NATO s větším zaměřením na výzkum a s tím, že schopnosti biologické ochrany bude nabídnuta nejen členských zemím Aliance a EU, ale i dalším zemím. Vždyť kolik pracovišť na světě umí léčit SARS či ebolu. Spolupráce se také nabízí s farmaceutickými firmami, výzkumnými institucemi či vysokými školami. Pracoviště by mělo být také zařazeno do systému Integrovaného záchranného systému.“ [69]

Michna reaguje na možnost využití příslušníků AZ v zahraničních operacích takto: *„Ačkoliv se v oblasti využití AZ stále skloňuje možnost případného nasazení záložníků v zahraničních operacích, vzhledem k chybějící právní úpravě a velkému rozdílu ve výcviku při srovnání se silami, jejichž úlohu by případně měly vyslané jednotky AZ zastávat, se jeví tato možnost jako vysoce nepravděpodobná.“ [65, str. 34]*

Obecně považuje za snížené nasazování aktivních záloh nepružnost a neochotu orgánů AČR k jejich nasazení. Záleží, zda opravdu byly důvody, vůle a také poptávka po oficiálním vyslání záložních sil do krizových oblastí apod.

„Demokratizační prvek jednotky a přínos civilních profesí pro vykonávání vojenské činnosti představují další zásadní faktory, které ve výsledku podporují nutnost existence a potenciální rozšíření záložních sil“ uvádí Michna. [65, str. 66]

Bývalý ministr obrany Martin Stropnický (2015) konstatoval, že význam OBO a jeho unikátních schopností a vybavení zůstane vždy významným prvkem pro případné krize. Reflektuje významnost tohoto odboru především v dnešní době, v níž se setkáváme s velkým migračním nárůstem a možným výskytem nepředvídatelné epidemie. [70]

„Aktivní záloha je jednou z našich priorit a my se jejím příslušníkům snažíme legislativou usnadnit možnost účastnit se pravidelného výcviku,“ doplnil Stropnický (2016). [71]

V roce 2017 se také nechal Stropnický slyšet: *„Vzhledem k tomu, že se jedná o zkušené vojáky, kteří tvoří základ jednotek aktivních záloh, není v zájmu státu o ně přijít.“* [72]

5.4 SWOT analýza

Z výše uvedených informací byla získaná data umístěna do matice vybrané analýzy dle charakteru jednotlivých kvadrantů. Matice též znázorňuje, zda se jedná o data z vnitřního prostředí, tedy z prostředí zkoumaného subjektu, či o data z vnějšího prostředí. Grafické znázornění představuje Tab. 7.

Tabulka 7 – Matice SWOT analýzy s výstupy

		Silné stránky	Slabé stránky		
Vnitřní prostředí		<ol style="list-style-type: none"> 1. Udržení funkce a schopností AČR 2. Forma zajištění dostatečného počtu zaměstnanců pro AČR 3. Motivovaní odborníci z civilního sektoru 4. Zákon 45/2016Sb. 5. Atraktivnost jednotky AZ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Omezená četnost využití 2. Nekompaktnost jednotky 3. Vliv Krajských vojenských velitelství 4. Snížené požadavky (jazyk, fyzická připravenost, praxe) 5. Fluktuace vojáků v AZ 	Vnitřní prostředí	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Zákon 221/1999 Sb. 2. Využití podpory ze stran GŠ AČR a MO 3. Spolupráce s jinými subjekty 4. Vzdělávání jednotky 5. Propagace jednotky 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Změna legislativy a zájem vlády 2. Vliv rodiny 3. Nedostatečná kompenzace vysokých finančních příjmů v civilní sféře 4. Zaměstnavatel 		Vnější prostředí
		Příležitosti	Hrozby		

Aby bylo zjevné, jakou SWOT analýza má bilanci, je nutné její kvantitativní vyjádření, tedy převedení jednotlivých výstupů na číselné hodnoty. Jednotlivé položky, které se rozdělily dle kvadrantů, byly následně obodovány dle jejich hodnoty a váhy. Obodování bylo provedeno následujícím způsobem:

Hodnota. Silné stránky a Příležitosti mohou získat body od 1 – 5, kdy 5 bodů představuje nejvyšší spokojenost. Přiřazované body jsou vždy v kladných číslech. Oproti tomu data Slabých stránek a Hrozeb získávají body na stupnici -1 – -5, kdy hodnota -5 je přidělována tehdy, pokud jde o nejvyšší míru či nespokojenost.

Váha. Následně k jednotlivým výstupům byla přidělena váha. Součet váhového ohodnocení za každý kvadrant analýzy musí být vždy roven 1. Váha představuje vyjádření důležitosti vybraného výstupu pro každý kvadrant zvlášť. 0,01 představuje nejnižší důležitost, 0,99 naopak nejvyšší možnou.

Možnosti bodového ohodnocení znázorňuje Tab. 8.

Tabulka 8 – Možnosti bodového ohodnocení kvadrantů

Kvadrant SWOT	Hodnota	Váha
Silné stránky	1 – 5	0,01 – 0,99; suma vždy 1
Slabé stránky	-1 – -5	0,01 – 0,99; suma vždy 1
Příležitosti	1 – 5	0,01 – 0,99; suma vždy 1
Hrozby	-1 – -5	0,01 – 0,99; suma vždy 1

Po bodovém ohodnocení každého výstupu byla jeho **Hodnota** a **Váha** vynásobena a výsledná suma zapsána do vedlejšího sloupce. Následně byly sumy za jednotlivé výstupy sečteny a tvořily tak bilanci za zvolený kvadrant.

Součtem bilance Silných stránek a Slabých stránek se dospělo k Sumě vnitřního prostředí. Sumu vnějšího prostředí představuje součet bilancí Příležitostí a Hrozeb. Tento postup je zaznamenán v tabulce 9, 10, 11, 12. V samotném závěru byla sečtena vnitřní a vnější suma pro získání takzvané celkové bilance SWOT analýzy. To je patrné z tabulky 13.

Tabulka 9 – Kvantitativní vyjádření Silných stránek

Silné stránky	Hodnota	Váha	Suma
1. Udržení funkce a schopností AČR	3	0,10	0,3
2. Forma zajištění dostatečného počtu zaměstnanců pro AČR	2	0,15	0,3
3. Motivovaní odborníci z civilního sektoru	5	0,25	1,25
4. Zákon 45/2016Sb.	3	0,15	0,45
5. Atraktivnost jednotky AZ	4	0,35	1,4
Σ		1	3,7

Tabulka 10 – Kvantitativní vyjádření Slabých stránek

Slabé stránky	Hodnota	Váha	Suma
1. Omezená četnost využití	-2	0,15	-0,3
2. Nekompaktnost jednotky	-3	0,20	-0,6
3. Vliv Krajských vojenských velitelství	-2	0,15	-0,3
4. Snížené požadavky (jazyk, fyzická připravenost, praxe)	-1	0,10	-0,1
5. Fluktuace vojáků v AZ	-4	0,40	-1,6
Σ		1	-2,9

Tabulka 11 – Kvantitativní vyjádření Příležitostí

Příležitosti	Hodnota	Váha	Suma
1. Zákon 221/1999 Sb.	1	0,20	0,2
2. Využití podpory ze stran GŠ AČR a MO	2	0,25	0,5
3. Spolupráce s jinými subjekty	2	0,10	0,2
4. Vzdělávání jednotky	3	0,15	0,45
5. Propagace jednotky	4	0,30	1,2
Σ		1	2,55

Tabulka 12 – Kvantitativní vyjádření Hrozeb

Hrozby	Hodnota	Váha	Suma
1. Změna legislativy a zájem vlády	-1	0,40	-0,4
2. Vliv rodin	-2	0,20	-0,4
3. Nedostatečná kompenzace vysokých finančních příjmů v civilní sféře	-2	0,15	-0,3
4. Zaměstnavatel	-4	0,25	-1,0
Σ		1	-2,1

Tabulka 13 – Bilance SWOT analýzy

Suma vnitřního prostředí:	0,80
Suma vnějšího prostředí:	0,45
Celková bilance SWOT analýzy:	1,25

Výsledek hodnocení resp. bilance vnitřního prostředí představuje hodnotu 0,8. Vnější prostředí také získalo kladná čísla ve svém hodnocení, konkrétně tedy 0,45. Celková bilance SWOT analýzy tedy dosáhla hodnoty 1,25.

Pozitivní celková bilance SWOT analýzy poukazuje, že k dnešku jednotka AZ OBO Těchonín si vede dobře. Samozřejmě by snahou mělo být zvýšit úsilí o minimalizaci slabých stránek. Vnější prostředí se těžko ovlivňuje, avšak reakce na něj je důležitá pro další rozvoj.

SWOT analýza umožňuje hned čtyři možné strategie:

- využití silných stránek pro následné využití příležitostí;
- překonání slabých stránek pro využití naskytnutých příležitostí;
- využití silných stránek pro eliminaci hrozeb;
- řešení slabých stránek a minimalizaci hrozeb.

5.5 Doporučený návrh opatření

- Poskytnutí dostatečných informací zaměstnancům KVV o Jednotce AZ OBO Těchonín nebo směřování zájemců rovnou směrem k vojenskému útvaru OBO Těchonín, aby nedocházelo k poskytování mylných informací prostřednictvím rekrutačních středisek.
- Propagace jednotky samotnými členy a tím i získání dalších odborníků z jejich oblasti civilního sektoru různých odborností.
- Propagace jednotky na akcích pro veřejnost spojené s prezentací AČR.
- Plánovaná spolupráce na cvičeních s dalšími útvary AČR či subjekty civilního sektoru.
- Využití podpory generálního štábu a Ministerstva obrany díky zdůrazňovanému přínosu jednotky pro udržení funkce AČR v dnešní době zvýšeného výskytu VNN.
- Využití dalších forem cvičení pro zvýšení kompaktnosti jednotky - navýšení počtu cvičení neplánovanými cvičeními.
- Účasti členů jednotky AZ OBO Těchonín na konferencích pořádané na půdě AČR pro zvýšení jejich odborného vojenského vzdělání.
- Zapojit členy jednotky do mobilních hospitalizačních jednotek při řešení problematiky spojenou s VNN.
- Snížit fluktuaci členů jednotky dostatečnou motivací prostřednictvím zajímavého plánu vojenského cvičení.

- Zvyšování nároků na jednotku v průběhu vojenských cvičení i v rámci vševojskové přípravy – zvýšení fyzické zdatnosti prostřednictvím rozcviček a zaměstnání, střelby, zaměstnání ve vojenském prostoru s využitím topografie, pořadová příprava.
- Využít atraktivnosti jednotky a povědomí o vojenských zdravotnících pro získávání nových zájemců o vstup do Jednotky AZ OBO Těchonín či nových zájemců o následný vstup do rezortu obrany jako voják z povolání.
- Udržování si funkce a schopností v rámci AČR na významné úrovni, aby nedošlo k negativní změně v legislativě či ke změně zájmu vlády.
- Zvýšit povědomí zaměstnavatelů na úrovni středních manažerů v problematice aktivní zálohy OS ČR včetně legislativy pro pochopení jejího významu prostřednictvím velení jednotky, aby nedocházelo k porušování Zákoníku práce a diskriminace zaměstnance ze strany zaměstnavatele.
- Propagace výhod Vojenské zdravotní pojišťovny pro celou rodinu vojáka v aktivní záloze.

6 DISKUZE

Institut aktivních záloh svoji renesanci zažívá v posledních dvou letech. Nyní se změnou legislativy lze s aktivní zálohou efektivněji pracovat a také lze uvědomělým občanům nabídnout lepší podmínky, než které představovala legislativa dřívější. Také dnešní možnosti využití AZ a jejich pravidelná vojenská cvičení jsou daleko efektivnější.

Červinka ve své práci uvádí, že: *„Výcvik jednotek AZ splňuje kritéria kladená na příslušníky ozbrojených sil a umožňuje rychlou integraci záložních jednotek s profesionálními útvary a účinné nasazení v případě nevojenské krizové situace.“* [68, str. 47]

V době psaní jeho kvalifikační práce hodnotil přístup státu, respektive resortu obrany k aktivním zálohám za nedostatečný. *„Jak je uvedeno výše, Aktivní záloha v současnosti nepatří mezi prioritně diskutovaná témata v rámci resortu obrany. Proto není na místě předpokládat razantní změny v jejím působení. Vývoj AZ bude též záviset na úspěšnosti kompetentních orgánů resortu obrany v řešení problémů spojených s AZ.“* [68, str. 46] Dá se říci, že kompetentní orgány resortu obrany zvýšily svůj zájem o rozvoj těchto miličních jednotek a s ním následně přišly i tak žádané právních úpravy.

Dle Pernici (2012) patří *„Opuštění tradičního konceptu mobilizovatelné armády“* k zásadní inovaci: *V budoucnu měla být mobilizace zajištěna prostřednictvím aktivních záloh. Počty takto zmobilizované armády měly být 1,2násobkem počtů prezenčních ozbrojených sil. V případě potřeby, vyhlášení válečného stavu nebo stavu ohrožení státu, by byly znovu zavedeny odvozy a povolávání k povinné vojenské službě.“* [73, str. 32]

Michna kriticky hodnotí situaci budoucího vývoje takto: *„Původní plán tvorby ozbrojených sil kalkuloval s počtem 26 000 profesionálních vojáků, kteří měli být zajištěni*

5000 příslušníky AZ. Vlivem finančních škrťů v rámci resortu obrany se však od tohoto konceptu ustoupilo a nyní se záložní jednotky zahrnují do celkového stavu 26 000 vojáků.“
[65, str. 59]

Dle záznamů a doložené statistiky Armádou České republiky je pro aktivní zálohu vyčleněno celkem 5 439 systemizovaných míst. K měsíci březnu 2018 Krajská vojenská velitelství evidují 2 387 vojáků v aktivní záloze a další prochází rekrutačním procesem a kurzem základní přípravy ve Vyškově.

Koncepce výstavby AČR do roku 2025 počítá s 24 000 vojáky z povolání a počtem 5 000 vojáků v záloze, což se s Michnovými závěry neslučuje. Od roku 2012 do 2015 se výrazné změny v počtech občanů žádajících o vstup do AZ výrazně nezměnil. Takzvaný „boom“ nastává s rokem 2016. Dnes můžeme pozorovat až dvojnásobný počet „aktivních záložáků.“ Pokud by takový trend setrval, dá se předpokládat, že Armáda ČR by své plány s počtem 5 000 vojáků v AZ do roku 2025 mohla naplnit.

Straková (2015) zdůrazňuje, že: „Aktivní zálohy nás sice nemohou zachránit v případě vleklého konfliktu v Evropě, ale mohou vykonat mnoho dobrého při ochraně státu a jeho obyvatel v různých krizových situacích.“ [74, str. 51]

Úloha aktivních záloh je především v doplnění počtu vojáků z povolání v daných jednotkách. Je však nutné, bude-li k tomu příležitost a možnosti, využívat vojáky v aktivní záloze pro řešení různých krizových situací. Záleží pak na vládě a AČR jak k této situaci bude přistupovat a jakým způsobem a frekvencí bude své „záložáky“ povolávat. *„Bohužel na tak závažné úkoly jako jsou například povodně, nebývají roty povolány. Pokud zasahují, tak vždy z vlastní iniciativy a dobrovolně. Případnému předvolání by totiž předcházela složitý legislativní proces.“*, upozorňuje Kádner. [66]

Michna dospěl k závěrům, že i přesto, že AČR dnes neumí institut aktivních záloh dostatečně využívat, jeho přínos pro kvalitativní a kvantitativní nárůst ozbrojených sil ČR je nesporný. [65]

Dále jsem prostřednictvím rešerše a studiem literatury nenalezl podobnou kvalifikační práci, která by se zabývala konkrétně využitím aktivních záloh OS ČR pro Centrum biologické ochrany v Těchoníně a byly tak vhodné pro další komparaci. Vzhledem ke vztahu AZ a Centra biologické ochrany v Těchoníně vytvářeného v českém právním prostředí nelze informace dostatečně čerpat ani ze zahraničí.

Dalším přínosem změny legislativy pro institut Aktivní zálohy byla úprava zdravotních požadavků pro zájemce o vstup do AZ. Tato skutečnost jistě přispěla k navýšení zájemců, kteří v předchozích letech nesplňovali zdravotní způsobilost pro zařazení do kategorie A. Pro srovnání, do Jednotky AZ OBO Těchonín lze začlenit i zájemce se zdravotní klasifikací C.

Důvody, proč se zájemci o službu vojáka v AZ hlásí, je především atraktivnost jednotky. Tu lze jistě využívat při reprezentaci Armády České republiky a propagaci jednotky AZ OBO Těchonín samotné. Na atraktivnost přispívá jak dobré jméno vojenského zdravotnictví, tak skutečnost, že „těchonínská nemocnice“ do nedávna patřila k utajovaným zařízením disponující špičkovým vybavením.

Vytvoření AZ při Agentuře vojenského zdravotnictví resp. Jednotky AZ OBO Těchonín, se zdá být elegantním řešením nedostatku personálu odboru: *„V letech 2010 až 2013 ministerstvo obrany snížilo počet jeho zaměstnanců více než o polovinu, přičemž rozsah daných úkolů zůstal stejný. Centrum do konce kontroly například nemohlo zajistit nepřetržitý plný provoz pro izolaci a hospitalizaci, nebylo také schopno*

diagnostikovat vysoce nakažlivé nemoci. Při provádění karanténních opatření u příslušníků Armády ČR vracejících se z epidemiologicky rizikových oblastí bylo centrum závislé na specialistech z jiných složek Armády ČR i na dalších externích odbornících,“ uvedla mluvčí Nejvyššího kontrolního úřadu. [75]

Využití civilního zdravotnictví resp. zdravotnických pracovníků, kteří vstoupili do aktivní zálohy dobrovolně, je jedním z velkých přínosů pro AČR a samotný odbor biologické ochrany. Vzdělání a motivování občané nepotřebují ze stran svého oboru nutnou praxi či doplňování kvalifikačního vzdělání. Armáda tak může využít již „hotové“ zdravotníky. Zároveň, jak již bylo řečeno, jde o motivované dobrovolníky. Dá se tedy předpokládat, že jejich účast na vojenských cvičeních bude pravidelná a zájem o program cvičení jistě dostatečný.

Takováto forma zajištění dostatečného a erudovaného personálu, který není určen k nepřetržité potřebě odboru, bude i z finančního hlediska pro rozpočtovou kapitolu Ministerstva obrany efektivní. V OBO Těchonín pracuje, dle Libora Piší, 30 trvalých zaměstnanců. Pokud by však došlo k aktivaci specializované infekční nemocnice, bylo by nutné povolat i zdravotníky z řad Agentury vojenského zdravotnictví. V situaci, kdy budou tito zdravotníci na zahraničních misích, a z důvodu nutnosti čerpání pravidelných dovolených a možnosti pracovních neschopností, by bylo složité a náročné dlouhodobě udržet nepřetržitý provoz nemocnice v rádech týdnů až měsíců. Využití 135 vycvičených vojáků v aktivní záloze je pro tuto situaci zajímavým řešením a Odbor biologické ochrany v Těchoníně si tak udrží nejen svou funkci a akce schopnost, ale i schopnosti Armády ČR v dnešní době zvýšeného výskytu VNN. Nesporným přínosem pro resort obrany přináší přechod „záložáků“ k armádě v podobě vojáků z povolání. Aktivní záloha tak zajišťuje i personální budget, kdy v případě potřeby může využít profese, které jsou i v civilní sféře velmi omezené a v prostředí armády tak žádané.

I přesto, že primárně vybraní vojáci v aktivní záloze resp. příslušníci jednotky AZ OBO Těchonín jsou určeni pro zajištění funkce nemocnice, aktuální legislativa umožňuje jejich rozvoj. Na vojáka v AZ, který je spjat se zákonem 45/2016Sb., se dá pohlížet také s využitím zákona č. 221/1999 Sb. Vojákům je také umožněna účast na zahraničních misích v případě jejich souhlasu. Do budoucna by mohl být rozvoj těchto vojáků také spatřen v mobilních hospitalizačních jednotkách vysílaných do postižených oblastí.

Výcvik vojáka v AZ trvá dle plánu tři roky, po třech letech se však získané schopnosti upevňují a lze se tak dále posunout v získání nadstandardních zkušeností. Ty však nejsou nutné pro zajištění provozu nemocnice, ale pokud jimi bude voják disponovat, bude pro jednotku přínosem. Osvojování si i takzvaných „soft skills“, které představuje například komunikace s jedinci, ale i v týmu, určování si priorit pro danou situaci povedou dále ke zvýšení kompaktnosti jednotky. Tu může také upevnit další vojenské cvičení krom dvou stávajících. Využití neplánovaného cvičení či jednodenních akcí bude jednotku spojovat, ať už po stránce odborné či po stránce mezilidských vztahů.

Využití podpory ze stran GŠ AČR a MO, které mají o institut aktivní zálohy prozatímní zájem, přispěje k rozvoji i zmíněné jednotky. Zájem, konkrétně o jednotku AZ OBO Těchonín pozvedlo i rozhodnutí o setrvání odboru, resp. specializované infekční nemocnice v resortu obrany. Její budoucnost byla do nedávna ještě nejistá a hrozilo dokonce její „zakonzervování.“ Zásadním krokem pro udržení tohoto zařízení byla jeho akreditace podle zákona o zdravotních službách na standardní a specializovanou péči. Dostatečná výstroj, moderní prostředky a pomůcky a další možnosti jsou otázkou spolupráce s vedením OBO a výše uvedenými subjekty.

Jak už bylo výše uvedeno kompaktnost jednotky lze dále rozvíjet spoluprací s jinými subjekty. Ať už by se jednalo o spolupraci se složkami Integrovaného záchranného systému či útvary uvnitř resortu obrany formou cvičení, jistě by bylo přínosem. Další možností může být také spolupřátání vzdělávacích akcí a dnů pro prezentaci jednotky a subjektů. Zájem jistě nebudou skrývat ani média, která by jednotku ještě více zviditelnila a pomohla tak k pozvednutí PR a motivaci dalších zájemců. Ukazovat občanům význam a užitečnost aktivních záloh je nesporně důležitý krok pro udržení si počtů vojáků v aktivních zálohách. Zvýšení prestiže jednotky a úcta k dobrovolníkům bude jeden z faktorů snižující fluktuaci vojáků v AZ.

Fluktuaci, bohužel, nelze tak jednoduše ovlivnit. Lze ji ale částečně předcházet jistými kroky, které představují dostatečné a správně poskytnuté informace na začátku rekruačního procesu a v dalším průběhu vojenských cvičení. Zintenzivnění spolupráce s krajskými vojenskými velitelstvími a rekruačními středisky zvýší informovanost tamějších zaměstnanců a příslušníků AČR v oblasti aktivní zálohy, konkrétně pak AZ Odboru biologické ochrany. Další důraz by měl být kladen na poskytování informací již aktuálním vojákům v AZ. Zvolení si vhodného oficiálního kanálu pro tok informací je důležitým prvkem pro kvalitní komunikaci. Je důležité si uvědomit, že jednotka AZ OBO Těchonín je složena z občanů České republiky spadajících pod všech 14 KVV.

Důvody jako mateřství, dlouhodobá pracovní neschopnost či náročné životní situace není možné předvídat. Vliv rodiny vojáka samozřejmě ovlivňuje jeho rozhodování v účasti na vojenském cvičení, ale také na setrvání v AZ. Dalším faktorem, který může být stěžejním pro rozhodování vojáka, představuje jeho zaměstnavatel. Ten, dle legislativy, je nucen zaměstnance uvolnit na vojenské cvičení v případě, že absence vojáka neovlivní provoz zaměstnavatele. Nevědomost zaměstnavatelů dnes často vede k nepochopení, což negativně

ovlivňuje vztahy na pracovišti. Zaměstnanci jsou nuceni si čerpat dovolenou po dobu cvičení, neodpracované hodiny přesunout na období, kdy budou na pracovišti přítomni a vztah zaměstnance se zhoršuje jak se zaměstnavatelem, tak jeho spolupracovníky. I zde je nutné zprvu dostatečné poskytnutí validních informací nejen o AZ, termínech pravidelných vojenských cvičení, ale také o možnosti čerpání finanční náhrady za nepřítomnost zaměstnance. Naopak zaměstnavateli, který vychází svému zaměstnanci vstříc a má k AZ pozitivní postoj, bývá oceněn Náčelníkem Generálního štábu AČR, což může zvyšovat jeho prestiž.

Samozřejmě i nedostatečná kompenzace vysokých finančních příjmů v civilní sféře rozhoduje o situaci, zda občan vstoupí do AZ. Jak již bylo řečeno, příslušníci aktivní zálohy jsou především motivovaní lidé a v situaci, kdy jim služné nekompensuje stávající mzdu či plat nehraje tato skutečnost takovou roli. Armáda ČR však zná problematiku nedostatečné kompenzace příjmů a snaží se tuto situaci řešit ročními odměnami, dnes ve výši 18 000,- Kč pro každého vojáka v aktivní záloze. Její hodnota se zvyšuje se setrváním v jednotce v průběhu let.

Zajímavý program cvičení, plánování různých aktivit spjatých s AČR budou nadále stěžejními faktory udržující stabilní počet vojáků v jednotce. Odpovídá tomu zvýšený zájem „záložáků“ a jejich iniciativa podílet se i na dobrovolnických akcích. Pokud cvičení budou zajímavá a přínosná, může se očekávat pozitivní ohlas. Je tedy na velení daného útvaru jakými formami a prostředky a za účasti jakých subjektů budou cvičení pořádána. Další rozvoj jednotky lze dosáhnout zvyšováním jejího vzdělávání a rozvojem jednotlivců. Využití jazykových kurzů pro velitele roty a čet, zahrnutí sportovních aktivit do plánu cvičení pro zvyšování fyzické zdatnosti, provedení referenčních zkoušek řidičů, pasivní či aktivní účasti na formách celoživotního vzdělávání (kongresy, workshopy a další) tvoří reálný panel možností, které by bylo vhodné využít.

Prozatím se změna legislativy, která by negativně ovlivňovala institut aktivní zálohy, nepřipravuje. Samozřejmě její změna, či záměr vlády, by existenci jednotek aktivních záloh jistě ovlivnila. Důležité je si uvědomit, že od zrušení základní vojenské služby, nebyla zavedena žádná jiná alternativa, která by doplňovala řady vojáků z povolání. Od té doby má k dispozici skoro 2 500 vojáků v aktivní záloze a se současným trendem lze očekávat další nárůst zájemců. V porovnání s rozvojem aktivní zálohy na Slovensku je současný stav v ČR na vysoké úrovni. Slovenská republika se rozhodla vytvářet AZ s rokem 2016 a její cíl je v prvním roce vycvičit 50 vojáků, převážně ženistů. Zda se tento pilotní projekt Ozbrojených sil Slovenské republiky ujme, tak jako v českém prostředí ukáže až horizont několika let. [76]

Budoucnost AZ, tedy Jednotky AZ OBO Těchonín má k dnešnímu dni dobré předpoklady. Riziko výskytu vysoce nebezpečné nemoci, akreditace „těchonínské“ nemocnice, dále pak řešení nedostatku personálu prostřednictvím AZ společně s motivovanými odborníky z civilního sektoru vytvářejí dostatečné propojení nejen pro udržení stávajícího stavu jednotky, ale i pro její rozvoj. Vnější vlivy, negativně působící na jednotku, lze jen ztěžka ovlivňovat. Při využití doporučeného návrhu opatření (zapojení silných stránek jednotky a využití možných příležitostí) lze však potencionální rizika eliminovat či je alespoň snížit na přijatelnou hranici. Jednotka AZ OBO Těchonín, tedy AZ AVZdr byla prezentována na XVIII. konferenci Vojenské zdravotnické služby konané ve vojenském prostoru Libavá, kde krom slov přednášejících, zazněla i slova z úst představitelů AČR o přínosu tohoto subjektu pro armádu. Někdo by mohl vést diskuzi, proč, když se nedávno uvažovalo o zrušení vojenského zařízení v Těchoníně, byla nakonec ještě vytvořena AZ pro jeho potřebu. Nemocnici můžeme přirovnat k Správě státních hmotných rezerv připravené na jisté riziko. Otázkou totiž není, zda se vysoce nebezpečná nemoc objeví na území ČR, ale kdy.

7 ZÁVĚR

Tato diplomová práce s názvem Možnosti využití aktivní zálohy ozbrojených sil ČR pro Centrum biologické ochrany Těchonín vytváří ucelenou analýzu a komparaci získaných poznatků zaměřujících se na aktivní zálohu ozbrojených sil České republiky a Centrum biologické ochrany v Těchoníně.

Práce obsahuje legislativní rámec a koncepce dotýkající se fenoménu aktivní záloha. Dále práce přibližuje Centrum biologické ochrany v Těchoníně, které si v nedávné době vytvořilo Jednotku AZ OBO Těchonín, resp. Aktivní zálohu Agentury vojenského zdravotnictví.

Jako cíl práce jsem si stanovil získat poznatky o možnostech využití nově vzniklé aktivní zálohy při Centru biologické ochrany. Prostřednictvím nástrojů pro sběr dat jsem získal informace, které jsem následně zpracoval za využití popsané metodiky. Na závěr práce dle výsledků aktuálního stavu jsem stanovil doporučený návrh opatření pro další rozvoj jednotky, který byl pak předložen velení jednotky AZ OBO Těchonín. Stanovený cíl práce, včetně dílčích cílů, byl splněn.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
AVZdr	Agentura vojenského zdravotnictví
AZ	aktivní záloha
AZD	aktivní záloha dobrovolná
BRS	bezpečnostní rada státu
BSL	biosafety level
CIOR	Interallied Confederation of Reserve Officers
CVNN	Centrum pro vysoce nebezpečné nákazy
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
GŘ	generální ředitelství
HDP	hrubý domácí produkt
HZS	hasičský záchranný sbor
ICU	intensive care unit (jednotka intenzivní péče)
IZS	integrovaný záchranný systém
JCBRND COE	Joint Chemical, Biological, Radiological and Nuclear Defence Centre of Excellence
KHS	krajská hygienická stanice
KVV	krajské vojenské velitelství
MO	ministerstvo obrany
MV	ministerstvo vnitra
NATO	Nord Atlantic Treaty Organization (Severoatlantická aliance)
OBO	odbor biologické ochrany
ODOS	objekty důležitých pro obranu státu
OOPP	osobní ochranné pomůcky a prostředky
OOVZ	orgány pro ochranu veřejného zdraví
OS	ozbrojené síly

OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
PČR	Policie ČR
POKOS	příprava občanů k obraně státu
RLP	rychlá lékařská pomoc
RZP	rychlá zdravotnická pomoc
SARS	Severe Acute Respiratory Syndrome (akutní respir. syndrom)
SIN	specializovaná infekční nemocnice
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats metoda strategické analýzy
VeV-VA	velitelství výcviku-vojenská akademie
VNN	vysoce nebezpečná nákaza
VzP	voják z povolání
ZHN	zbraň hromadného ničení
ZZS	zdravotnická záchranná služba

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. WOLETZ, Petr. Armáda České republiky (1): Od masového vojska k efektivnímu. 100+1 [online]. 17. 06. 2017, 1 [cit. 2017-12-03]. ISSN 0322-9629. Dostupné z: <http://www.stoplusjednicka.cz/armada-ceske-republiky-1-od-masoveho-vojska-k-efektivnimu>
2. RAŠEK, Antonín. Civilní služba: Ne tak úplně minulost. In: *Vojenské rozhledy: Czech military review* [online]. 2008, 138-140 [cit. 2017-12-3]. DOI: 10.3849/1210-3292. ISSN 2336-2995. Dostupné z: http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie-clanku/recenze/download/679_5c040fdfe4ac532a1b06aeb401ac03f
3. PERNICA, Bohuslav. *Profesionalizace ozbrojených sil: trendy, teorie a zkušenosti*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2007. ISBN 978-80-7278-381-6.
4. BIELAK, mjr. Ing. Milan. Armáda České republiky v roce 2030 očima studentů Univerzity obrany. In: *Vojenské rozhledy: Czech military review* [online]. 2015, [cit. 2018-02-01]. ISSN 2336-2995. Dostupné z: <http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie-clanku/vystavba-ozbrojenych-sil/armada-ceske-republiky-v-roce-2030-ocima-studentu-univerzity-obrany?highlight=WyJhcm1cdTAwZTFkYSIsMjAzMF0=>
5. Zákon 219/1999 Sb. Zákon o ozbrojených silách České republiky
6. *Koncepce výstavby armády České republiky 2025*[online]. Ministerstvo obrany České republiky, 2015 [cit. 2017-12-02]. Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/images/id_40001_50000/46088/KVA__R_ve_ejn__verze.pdf

7. *Koncepce aktivní zálohy ozbrojených sil České republiky* [online]. Ministerstvo obrany České republiky, 2012 [cit. 2018-01-13]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/assets/dokumenty-a-legislativa/dokumenty/koncepce-az.pdf>
8. *Vývoj naplnění AZ v roce 2005-2018 ke dni 1. 3. 2018* [email]. Armáda České republiky, Praha, 2018. [cit. 2018-03-20] Korespondence s mjr. Vlastimilou Cyprisovou. Dostupné z: kangs@army.cz
9. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů
10. Zákon č. 222/1999 Sb., Zákon o zajišťování obrany státu
11. Zákon č. 585/2004 Sb., Zákon o branné povinnosti a jejím zajišťování
12. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod
13. Zákon č. 221/1999 Sb., Zákon o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů a související právní normy
14. Zákon č. 45/2016 Sb. Zákon o službě vojáků v záloze
15. *Vojenská strategie ČR* [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky. Praha, 2008 [cit. 2018-01-13]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/images/Bilakniha/CSD/2008%20Vojenska%20strategie%20CR.pdf>
16. *Koncepce mobilizace ozbrojených sil České republiky* [online]. Ministerstvo obrany České republiky. Praha, 2012 [cit. 2018-01-12]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/assets/dokumenty-a-legislativa/dokumenty/koncepce-mobilizace.pdf>

17. *Obranná strategie České republiky: odpovědný stát a spolehlivý spojenec = The defence strategy of the Czech Republic : a responsible state and a reliable ally*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, Odbor komunikace a propagace (OKP MO), 2012. ISBN 978-80-7278-606-0.
18. *Obranná strategie České republiky: The defence strategy of the Czech Republic*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ Praha, 2017. ISBN 978-80-7278-702-9.
19. *Dlouhodobý výhled pro obranu 2030*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ Praha, 2015. ISBN 978-80-7278-666-4.
20. *Koncepce přípravy občanů k obraně státu* [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2012. [cit. 2018-02-01]. Dostupní z: http://www.mocr.army.cz/images/id_40001_50000/46088/koncepce-pripravy-obcanu-na-obranu---2013_.pdf
21. *Bílá kniha o obraně*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - odbor komunikace a propagace, 2011. ISBN 978-80-7278-564-3.
22. *Aktivní záloha: Podmínky vstupu do AZ* [online]. Ministerstvo obrany České republiky [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <http://www.aktivnizaloha.army.cz/podminky-vstupu-do-az>
23. KROČA, M. 16. 3. 2018, pers. comm.
24. *Velitelství výcviku-Vojenská akademie: Cíle a úkoly základní přípravy* [online]. Velitelství výcviku-Vojenská akademie ve Vyškově, 2017 [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <https://www.vavyskov.cz/node/64>

25. NOVÁKOVÁ, Monika. Specialisté aktivní zálohy absolvovali základní přípravu a složili vojenskou přísahu. In: *Velitelství výcviku-Vojenská akademie* [online]. Vyškov, 2017, [cit. 2017-12-2]. Dostupné z: <https://www.vavyskov.cz/content/specialiste-aktivni-zalohy-absolvovali-zakladni-pripravu-slozili-vojenskou-prisahu>
26. *Aktivní záloha: Jednotky AZ* [online]. Ministerstvo obrany České republiky [cit. 2017-12-01]. Dostupné z: <http://www.aktivnizaloha.army.cz/jednotky-az>
27. *Naplněnost jednotek aktivní zálohy v roce 2018 ke dni 1. 3. 2018* [email]. Armáda České republiky, Praha, 2018. [cit. 2018-03-20] Korespondence s mjr. Vlastimilou Cyprisovou. Dostupné z: kangs@army.cz
28. *Biological Safety Manual* [online]. Columbia University in the City of New York, New York [cit. 2018-01-05]. Dostupné z: <http://www.research.columbia.edu/sites/default/files/content/EHS/Manuals/BiologicalSafetyManual.pdf>
29. ROZSYPAL, Hanuš. *Základy infekčního lékařství*. V Praze: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2932-2.
30. RYBKA, A., SZANYI J., KAPLA J. a PLÍŠEK S. Vysoce nebezpečné nákazy s mezilidským přenosem. In *Klinická mikrobiologie a infekční lékařství*. 2012, č. 6, roč. 18, s. 180-183, ISSN 1211-264x
31. BARTŮNĚK, Petr, Dana JURÁSKOVÁ, Jana HECZKOVÁ a Daniel NALOS, ed. *Vybrané kapitoly z intenzivní péče*. Praha: Grada Publishing, 2016. Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-4343-1.
32. ŠTĚTINA, Jiří. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4578-7.

33. VALENTA, Z. 16. 3. 2018, pers. comm.
34. ROZSYPAL, Hanuš, Michal HOLUB a Monika KOSÁKOVÁ. *Infekční nemoci ve standardní a intenzivní péči*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2197-5.
35. CHOSEWOOD, L. Casey. a Deborah E. WILSON. *Biosafety in microbiological and biomedical laboratories*. 5th ed. Washington, D.C.: U.S. Dept. of Health and Human Services, Public Health Service, Centers for Disease Control and Prevention, National Institutes of Health, 2009.
36. Zákon 267/2015, kterým se mění zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
37. Směrnice pro jednotný postup při vzniku mimořádné události podléhající Mezinárodním zdravotnickým předpisům (2005) v souvislosti s výskytem vysoce nakažlivé nemoci ve zdravotnickém zařízení poskytovatele zdravotních služeb. In: *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. 29. 01. 2013 [cit. 2017-12-13]. Dostupné z: <http://www.mzcr.cz/Soubor.ashx?souborID=16847&typ=application/pdf&nazev=4%20mat%20sm%C4%9Brnice%20ZZ.pdf>
38. MEZULIANÍK, René. Biohazardtým ZZS JMK. In: *Akutne.cz* [online]. 1. 3. 2017 [cit. 2018-01-05]. Dostupné z: <http://www.akutne.cz/res/publikace/14-mezulian-k.pdf>
39. Kompletní ochranné vybavení proti VNN [online]. Plzeň: Zdravotnická záchranná služba Plzeňského kraje. [cit. 2018-01-06]. Dostupné z: <http://www.zzspk.cz/bio-hazard-tym/93-kompletni-ochranne-vybaveni-proti-vvn.html>

40. Mezinárodní konference: Vysoce nebezpeční nákazy. Na Bulovce.
In: Youtube [online]. 24. 7. 2016 [cit. 2018-01-06]. Dostupné z:
<https://www.youtube.com/watch?v=2qp235mYeTo>
41. ŠÍN, Robin. *Medicína katastrof*. Praha: Galén, 2017. ISBN 9788074922954.
42. Centrum biologické ochrany, Těchonín. FUTURE FORCES FORUM.
In: Youtube [online]. 20. 8. 2012 [cit. 2018-01-12]. Dostupné z:
<https://www.youtube.com/watch?v=zEVestApT0I>
43. BALOUNOVÁ, Markéta, Veronika RULÍKOVÁ a Marek OBRTEL. Centrum biologické ochrany Těchonín. *Urgentní medicína: Časopis pro neodkladnou lékařskou péči*. Mediaprax CB, 2010, **13**(1/2010), 6-8. ISSN 1212-1924.
44. DLHÝ, Jozef a Sylvie KVÁŠOVÁ. *Zpráva o výsledcích vyhodnocení připravenosti a reakce České republiky na epidemii Eboly* [online]. Ministerstvo zdravotnictví České republiky. 31. 8. 2016 [cit. 2018-01-12]. Dostupné z:
http://www.mzcr.cz/Verejne/dokumenty/zprava-o-vysledcich-vyhodnoceni-pripravenosti-a-reakce-ceske-republiky-na-epidem_12592_5.html
45. *Argumentář: Odbor biologické ochrany Těchonín* [online]. Ministerstvo obrany České republiky [cit. 2017-12-14]. Dostupné z:
<http://www.acr.army.cz/struktura/generalni-stab/odbor-vojenskeho-zdravotnictvi/argumentar:-centrum-biologicke-ochrany-techonin-47676/>
46. PETRÁŠOVÁ, Lenka. Těchonín už není tajný. Armádní nemocnice by léčila i ebolu. In: *IDnes.cz* [online]. 31. 10. 2014 [cit. 2017-12-15]. Dostupné z:
https://zpravy.idnes.cz/cesko-ma-v-techonine-nemocnici-pro-ebolu-nebo-sars-fv1-domaci.aspx?c=A141030_210307_domaci_fer

47. TAUŠOVÁ, Zuzana a Lenka PETRÁŠOVÁ. Centrum v Těchoníně už nechce být tajné, žádá o povolení být nemocnicí. In: *IDnes.cz* [online]. 18. 9. 2014 [cit. 2017-12-18]. 1.]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/centrum-v-techonine-nemocnice-dk3-/domaci.aspx?c=A140918_073433_domaci_skr
48. *O nás, Aktivní záloha Odboru biologické ochrany Těchonín, Agentury vojenského zdravotnictví: Od historie po současnost* [online]. Ministerstvo obrany České republiky [cit. 2017-12-15]. Dostupné z: <http://www.aztechonin.army.cz/o-nas/>
49. E-mailová korespondence s pplk. RNDr. Michalem Kročou, Ph.D. [e-mail], 27. 2. 2018. Dostupné z: m.kroca@tiscali.cz
50. PÍŠA, Libor a Radovan KRUPKA. Systém biologické ochrany Armády České republiky – současný stav, budoucnost. In: *Ticháčkovy dny vojenských epidemiologů* [online]. Hradec Králové, 2012, 18. 5. 2012 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: http://www.pmfhk.cz/WWW/TD_2012/Pek_System.pdf
51. Centrum biologické ochrany v Těchoníně by mělo zůstat zachováno. In: *Zdravotnický deník: zdravé je vědět* [online]. 18. 8. 2015, 1 [cit. 2017-12-13]. Dostupné z: <http://www.zdravotnickydenik.cz/2015/08/centrum-biologicke-ochrany-v-techonine-by-melo-zustat-zachovano/>
52. SEJKORA, Jiří. Armádní zálohy vůbec poprvé v supernemocnici Těchonín. *Orlický deník* [online]. 29. 11. 2017, 1 [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://orlicky.denik.cz/z-regionu/armadni-zalohy-vubec-poprve-v-supernemocnici-techonin-20171129.html>

53. KLANG, Mikuláš. Armáda vytvoří zálohy v tajné nemocnici v Těchoníně, u výsadbářů nebo chemiků. In: *Orlický deník* [online]. Economia, 2. 12. 2015, 1 [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/armada-vytvori-zalohy-i-v-tajne-nemocnici-v-techonine-zaloza/r~c9dcf96a98de11e58c6b0025900fea04/?redirected=1523637892>
54. FERKÁLOVÁ, Lada a Tomáš GRÖGER. V Těchoníně vzniká specifická jednotka aktivní zálohy. In: *Armáda České republiky* [online]. Ministerstvo obrany České republiky, 24. 4. 2017 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/v-techonine-vznika-specificka-jednotka-aktivni-zalohy-132455/>
55. *Struktura jednotek aktivních záloh* [online]. Ministerstvo obrany České republiky [cit. 2017-12-14]. Dostupné z: <http://www.aztechonin.army.cz/struktura-jednotek-aktivnich-zaloh>
56. GRÖGER, T. 16. 3. 2018, pers. comm.
57. KELLNER, Tomáš. *Kriminalita a její struktura z pohledu médií* [online]. Brno, 2013 [cit. 2017-11-20]. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Josef Smolík. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/326018/fss_m/DIPLOMOVA_PRACE.txt
58. MAJEROVÁ, V., MAJER. E. *Empirický výzkum v sociologii venkova a zemědělství část II*. 2. vyd. Praha: ČZU v Praze, 2009. 275 s. ISBN 978-80-213-1698-0.
59. SARSBY, Alan. *SWOT Analysis: A guide to SWOT for business studies students*. Lulu.com, 2016. 75 s. ISBN 978-80-9932-504-22.

60. DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 4., nezměn. vyd. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-2461-966-8.
61. SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. *Žurnalistika a komunikace*. ISBN 978-80-247-3568-9.
62. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. 407 s. ISBN 80-7367-040-2.
63. VLČEK Bohuslav. Aktivní záloha ozbrojených sil České Republiky. In: *Vojenské rozhledy: Czech military review* [online]. 2007(4), 67-73 [cit. 2017-12-01]. ISSN 1210-3292. Dostupné z: http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie-clanku/vystavba-ozbrojenych-sil/download/837_93d84351f8f15115ac5f0c92a82cdd51
64. BURIAN, Tomáš. *Aktivní záložník v české realitě* [online]. Zlín, 2012 [cit. 2017-11-15]. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií. Vedoucí práce PhDr. Mgr. Zdeňka Vaňková. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/puc9g/360372_Diplomova_prace_Tomas_Burian.pdf
65. MICHNA, Pavel. *Nasazení Aktivních záloh AČR v operacích na domácím území* [online]. Brno, 2014 [cit. 2017-11-16]. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně. Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Miroslav Mareš. Dostupná z: https://is.muni.cz/th/q9x6h/Diplomova_prace_-_Michna.docx
66. KÁDNER, David. Aktivní záloha jako součást integrovaného záchranného systému. In: *Parlamentní listy* [online]. 21. 3. 2011 [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/politika/politici-volicum/Kadner-VV-Aktivni-zaloha-jako-soucast-integrovaneho-zachranneho-systemu-191978>
67. BARÁNEK, P., Příprava vojáků v AZ u SpS [přednáška]. Vyškov 2011

68. ČERVINKA, Jan. *Aktivní záloha Armády České republiky* [online]. Brno, 2009 [cit. 2017-11-16]. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně. Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Miroslav Mareš. Dostupná z: https://is.muni.cz/th/219274/fss_b/text_bakalarky_final.pdf
69. SEĎA, Antonín. Zrušení Těchonína sníží schopnosti české armády. *Česká strana sociálně demokratická: Aktuality* [online]. 7. 2. 2013 [cit. 2018-01-20]. Dostupné z: <https://www.cssd.cz/aktualne/blogy/zruseni-techonina-snizi-schopnosti-ceske-armady/>
70. Vláda chce zachovat Centrum biologické ochrany Těchonín. In: *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. 20. 8. 2015 [cit. 2018-01-20]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/vlada-chce-zachovat-centrum-biologicke-ochrany-techonin-113505/>
71. CIMBUREK, Ludvík. Ministr obrany navštívil cvičení Hradba 2016, záložníkům za službu poděkoval. *Aktivní záloha* [online]. 20. 4. 2016 [cit. 2018-01-20]. Dostupné z: <http://www.aktivnizaloha.army.cz/aktuality/ministr-obrany-navstivil-cviceni-hradba-2016-zaloznikum-za-sluzbu-podekoval>
72. ČTK. Vláda zřejmě podpoří vyšší odměny pro vojáky v aktivních zálohách. In: *IDNES.cz* [online]. 13. 5. 2017 [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/odmeny-pro-vojaky-v-zalohach-dgb-/domaci.aspx?c=A170513_094602_domaci_pku
73. PERNICA, Bohuslav. *Profesionální armáda v České republice: prvních pět let*. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2012. Studie (Národohospodářský ústav Josefa Hlávky). ISBN 978-80-86729-72-5.

74. STRAKOVÁ, Iveta. *Vojenské zálohy u vojenské policie AČR a jejich motivační činitelé* [online]. Olomouc, 2015 [cit. 2017-11-16]. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Filozofická fakulta. Vedoucí práce Helena Kubátová. Dostupné z: https://theses.cz/id/x6iod0/Strakov_-_Bakalsk_prce_2015.pdf
75. VENTUROVÁ, Jitka. Tajná nemocnice stála miliardy, dokončena však není. NKÚ proklepl Těchonín. In: *IDNES.cz* [online]. 14. 11. 2015 [cit. 2018-02-16]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/kontrola-nku-techonin-06f-/domaci.aspx?c=A150914_082913_domaci_jpl
76. ČTK. Slovenská armáda vytvoří aktivní zálohy, za rok chce vycvičit 50 lidí. In: *E15.cz* [online]. 26. 8. 2016 [cit. 2018-02-15]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/clanek/zahranicni/udalosti/slovenska-armada-vytvori-aktivni-zalohy-za-rok-chce-vycvicit-50-lidi-1316930>

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Vývoj naplněnosti AZ v roce 2005-2018 [8]	16
Obrázek 2 – Postup při zpracování kvalifikační práce	48
Obrázek 3 – Matice SWOT analýzy [59]	49

11 SEZNAMU POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1 – Přehled naplněnosti pěších rot při KVV [27]	26
Tabulka 2 – Přehled naplněnosti jednotek AZ – pozemní síly [27].....	27
Tabulka 3 – Přehled naplněnosti jednotek AZ – vzdušné síly [27]	28
Tabulka 4 – Přehled naplněnosti jednotek AZ - ostatní [27]	29
Tabulka 5 – Přehled naplněnosti jednotek AZ – sumarizace [27]	29
Tabulka 6 – Úrovně biologické bezpečnosti [34]	32
Tabulka 7 – Matice SWOT analýzy s výstupy	66
Tabulka 8 – Možnosti bodového ohodnocení kvadrantů	67
Tabulka 9 – Kvantitativní vyjádření Silných stránek	68
Tabulka 10 – Kvantitativní vyjádření Slabých stránek.....	68
Tabulka 11 – Kvantitativní vyjádření Příležitostí	68
Tabulka 12 – Kvantitativní vyjádření Hrozeb	69
Tabulka 13 – Bilance SWOT analýzy	69

12 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 – Dislokace jednotek AZ v roce 2017

Příloha 2 – Areál Odboru biologické ochrany Těchonín

Příloha 3 – Domovenka Aktivních záloh OS ČR

Příloha 4 – Ošetřování pacienta v prostředí SIN

Příloha 5 – Biobox pro přepravu infekčního pacienta

Příloha 6 – Organizační struktura Agentury vojenského zdravotnictví AČR 2015

ZDROJ: <http://www.aktivnizaloha.army.cz/sites/aktivnizaloha.army.cz/files/>

fotogalerie/page/mapa_jednotek_az.jpg

Příloha 2 – Areál Odboru biologické ochrany Těchonín

ZDROJ: http://www.natoaktual.cz/armadni-centrum-techonin-pripraveno-na-ebolu-fnx-/na_zpravy.aspx?c=A141022_133850_na_zpravy_m00

Příloha 3 – Domovenka Aktivních záloh OS ČR

ZDROJ: <http://www.aztechonin.army.cz/o-nas>

Příloha 4 – Ošetřování pacienta v prostředí SIN

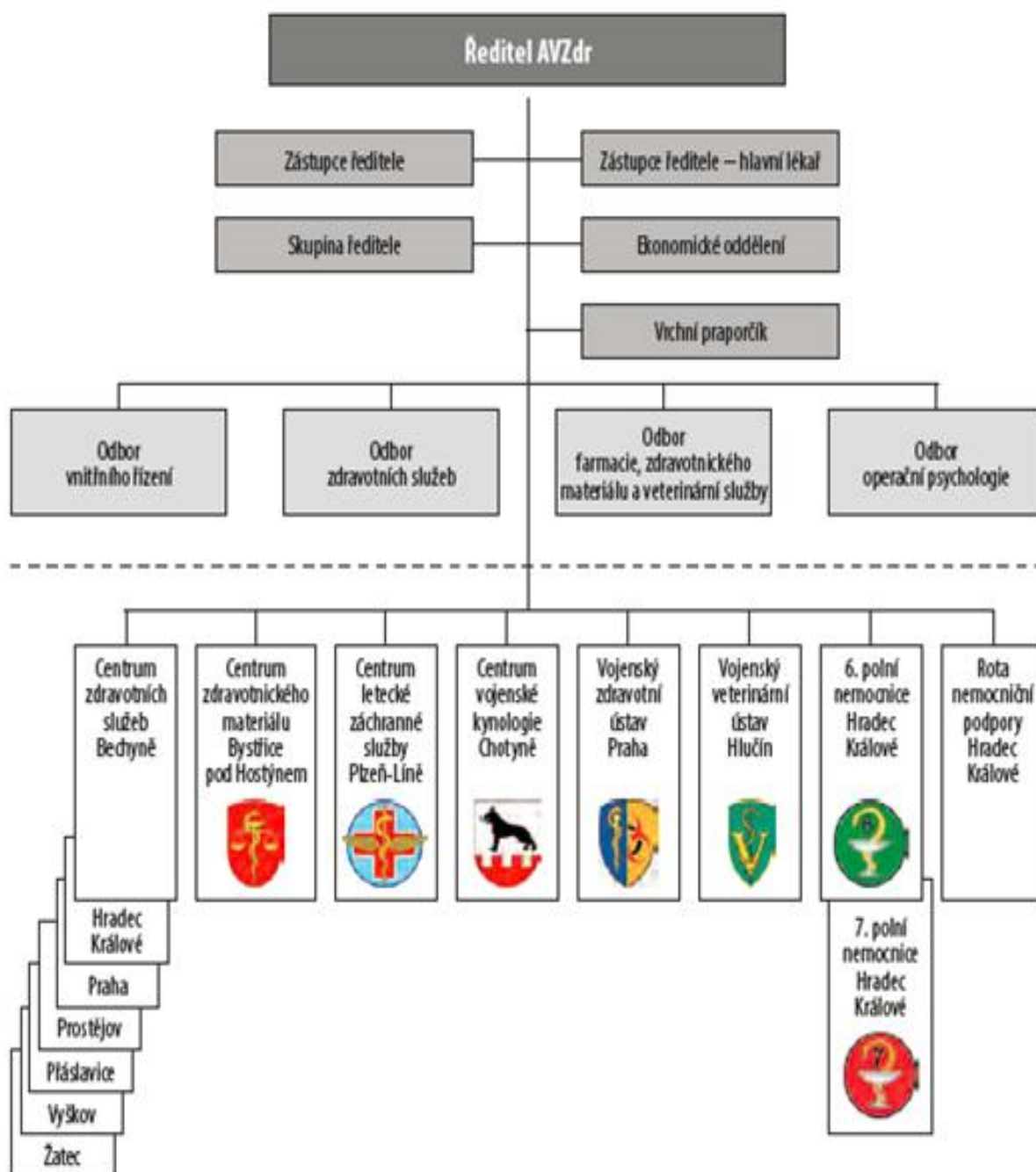
ZDROJ: <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/brany-centra-biologicke-ochrany-se-otevrel-aktivni-zaloze-128981/>

Příloha 5 – Biobox pro přepravu infekčního pacienta

ZDROJ: http://www.armadninoviny.cz/domains/0023-armadninoviny_cz/useruploads/files/biobox_prepravni_box_big.jpg

Příloha 6 – Organizační struktura Agentury vojenského zdravotnictví AČR 2015

ZDROJ: <http://www.zdravotnictvi.army.cz/agentura-vojenskeho-zdravotnictvi>